

IŠEJO MŪSŲ PRANEŠIMAI

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybė Vokietijoje kelis metus leido savaitinio informacinio leidinio Mūsų Pranešimai. Šiuo metu Mūsų Pranešimai vėl pradėdami leisti. Juos leidžia Viltis, redaguoja Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Informacijos Komisijos prezidiumas.

Atgaivintų Mūsų Pranešimų pirmajam numerijje yra daug aktualių informacijų: apie tautinės srovės susiorganizavimą, vadovaujančiųjų veiksmų konsolidacijos eigą, Viltį ir kt.

Mūsų Pranešimus gauna visi j Vilties draugiją įstojusieji nariai.

JAU ATSIDRADO 29 GLOBĖJAI

KAS IŠLAIKYS LIKUSIUS?

Pastaruoju laiku atsirado dar penkios lietuvių grupės, kurios sutiko išlaikyti po vieną Vasario šešioliktosios gimnazijos mokinių.

Tos lietuvių grupės yra: Toronto mieste dirbančių lietuvių grupė, vadovaujama A. Gečionio; Lietuvių grupė iš Clayton, Australijoje, vadovaujama Jono Antanaičio; Lietuvių grupė iš Omahos, Nebr., vadovaujama M. Aukštuolio; Chicago lietuvių vyrų choras ir Lietuvių gydytojų grupė, dirbančių Dixon valst. ligoninėje, vadovaujama Dr. R. Sidrio.

Gimnazijos direktorius A. Giedraitis apie gimnazijos padėtį taip rašo:

"Džiaugiamės, kad Vasario 16 gimnazijos mokinių išlaikytojų skaičius, nors ir lėtai, didėja. Turime prisipažinti, kad pastaruoju laiku beveik tik vieni iš 29 globėjai ir tesuinteresuojasi gimnazijai paramą pinigais, o jų tiek daug dar trūksta likusiems 86 mokiniams išlaikyti.

Iš tokių mažų pajamų vertėmės dar labai sunkiai ir neišvengiamai nebrūdė į didesnes skolas. Vis neprarandame vilties, kad artimiausiu laiku šių 29 pajamų pakeis žymiai daugiau užjūriuose gyvenančių tautiečių ir susibūrę grupelėmis po 20 ar daugiau asmenų, pajėgs kask mėnesį sudėti po dolerį ir išlaikyti po 1 mokinį pasirenkant ir likusius 86".

Vasario šešioliktosios gimnazija yra atsidurusi sunkumoose. Jie šaukia visą pasaulio lietuvių pagalbos. Negi mes negalime išmokyti 115 lietuvių vaikų?

IŠRINKTA STUDENTŲ VADOVYBĖ

Rinkimams j Lietuviiu Studentų S-gos JAV centrinis organas korespondenciniu būdu praveist, Centro Valdybos buvo sudaryta rinkiminė komisija iš R. Raudaitės, D. Trimako ir E. Zbarsko.

Paskelbus tuo reikalu pranešimą spaudoje, komisijai tebuvo prisiūsta vienas kandidatų sąrašas j Centro Valdybą ir po du sąrašus j Garbės Teismą ir Revizijos Komisiją.

Vadovaudamasi iš Centro Valdybos gautuoju Sąjungos narių sąrašu, Rinkiminė Komisija išsiuntė 254 balsavimo korteleles. Iš 139 grąžintų kortelių Rinkiminė Komisija birželio 23 d. posėdyje rado 134 korteles atitinkančias išsiuntinėtąsias balsavimo taisykles. Už išstatytąjį kandidatų sąrašą j Centro Valdybą, kuris automatiškai buvo laikomas išrinktu, balsuotojai pasiskė šiaip: Vytautas Kavolis — 102 balsai, Julius Smulkštys — 100, Raimundas Ošlapas — 95, Raimundas Miezėlis — 90, Liū-

Lietuviams sportininkams,

Liepos mėn. 4-5 ir 6 dienomis Clevelande įvyksta Antrosios Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynės. Jose mūsų sportinę jėgą ir grožį parodys virš šimto entuziastų sportininkų ir sportininkių. Jose mes išvysime mūsų tautos vaikus, dabar daugumoje benamius, susirinkusius j sportines lenktynes su tyčiausia meile Lietuvai ir didžiausiu noru mūsų tautinį vardą garsinti sveitimuosiuose ir mūsų šventei laisvės bylai laimėti jų prielankumą.

Šiandien, kada pakylė nuotauka gaubia JAV ir Kanados sportuojantį lietuvių jaunimą, kada ne vienam jau ir j veteranus išėjusiam kyla pasididžiavimo jausmas, mes neišvengiamai pajuntame, kad mes per dideli ryžtą plėšiamės j tolumas ir platumas, kartais nei minimaliausių tam reikalui sąlygų neturėdami. Ir kam visa tai darom? Sau ir savo artimiesiems, ar kam nors daugiau? Ne, ne sau, bet savo tautos garbei ir didybei išryškinti — man atsakė organizatoriai. Mes norime save patikrinti ir kitiems pasirodyti, kad mes esam ne tik gyvi, bet ir stiprūs.

Ak, gi ir anose laisvės dienose, kada iš visur rinkdavos j šventes mūsų jaunimas, globojamas valstybės ir mūsų gausių organizacijų, mes išgirdavom pareiškimus, kurie giliai įsibraudavo j mūsų jausmus ir protus. Štai, susirenkant Pirmajai Lietuvių Tautinei Olimpiadai, buvo paskelbta:

"Mūsų girios, mūsų laukai, mūsų sodybos, mūsų miestai ir marios sveikina Jus, atvykusius Tėvų žemėn, pasaulio lietuvių jaunime!

Sugrįžę j nuolatines savo gyvenamąsias vietas, pasakykite šiomet negalėjusiems atvykti savo seserims ir broliams, kad Lietuvos žemė visada Jūsų pasilgusi laukia.

tas Grinius — 88, Danutė Kamarauskaitė — 82, Algimantas Keželis — 72. Balsų dauguma Revizijos Komisijon išrinkta: Vytautas Lapatinas — 74 balsai, Vytautas Germanas — 72, Aldona Krikščiūnaitė — 70, Garbės Teisman: Vytautas Zvirzdys — 73, Kostas Ostrauskas — 71, Vytautas Banelis — 70.

Neradus adresato, paštas grąžino 10 kortelių. Ta proga norėtume paraginti dar neužsiregistravusius Sąjungoje lietuvių studentus, nedelsiant užsiregistruoti vietiniam Sąjungos skyriui ar betarpiam Centre, o pakeitusius adresą — tuoj painformuoti Sąjungą.

Rinkiminė Komisija linki naujesiems mūsų studentijos centrinės komisijos organams geriausios sėkmės jų nelygiam, tačiau prasmingam darbe subūriant lietuviško jaunimo elitą vienin-gan darban tautinėms vertybėms išlaikyti, surandant efektingas būdus patraukti mūsų studentiją patriotinėn veiklon — ypač internacionalinėn plotnėj, o svarbiausia — galingai iškeliant lietuvišką vėliavą tarptautinės studentijos bendruomenės arenoje.

Lietuvių Studentų S-gos JAV Rinkiminė Komisija

TEVIŠKĖLE

šį mėnesį išeis su Dirvos 29 numeriu, tai bus liepos 16 d.

Pasakykite, kad Lietuvos žemė liūdi, jei kuris Jūsų atskyla nuo lietuvių tautos, paskęsdamas svetimų kultūrų mariose.

Nėra jėgos, kuri neleistų lietuviams vienodai jausti, vienodai veržtis ir įieškoti lietuvių tautai ir Lietuvos žemei laimės.

Nėra kalnų aukštumų, nėra vandenyno platybų, kad sulaukytų mūsų troškimus tarnauti Lietuvos žemei ir lietuviui, vis tiek, kur jis bebūtų.

Jūsų, pasaulio lietuvių jaunime, ryžtas nuverčia kalnus, kaip Darius ir Girėnas nugalėjo vandenyną Lietuvos garbės vardan.

Šiais žodžiais sveikina Jus atvykusius Nepriklausomoji Lietuva!"

Kaip dabar šventai skamba tie žodžiai, rašyti tada, prieš daugelį metų. Aš pats buvau liūdininkas, kai Amerikos lietuvių jaunimas, tuos žodžius skaitydamas, jaudinos ir slėpė ašaras. O ar jie šiandien mums, dalyviams šių varžybų ir žiūrovams, nesaiko, kad nėra kalnų aukštumų, nėra vandenyno platybų, kad sulaukytų mūsų troškimus tarnauti Lietuvos žemei ir lietuviui.

Mūsų sportuojantis jaunimas, išskirstytas po visus penkis žemės kampus. Vieni turi neišpa-sakytai sunkias gyvenimo sąlygas, kitiems laimė buvo geresnė bet visi tebegyvena tuo pačiu didžiuoju troškimu, kad ateis gi diena, kuri paženklinis visų tautos kančių galą, kad gi vėl būsim savo žemės ir savo namų šeimininkai.

Mes jaučiamės išdidūs, kada iš visur: N. Zelandijos, Australijos, Anglijos, Pietų Amerikos valstybių ateina žinios, kad mūsų jaunimas varžosi su naujais šeimininkais ir neretais atvejais juos nugalė. Mes ilgamės jų visų, šia proga juos visus atsimenam, mes norime, kad vėl galėtume vis si susibėgti draugėn ir išgyventi sportinio džiaugsmo šventę.

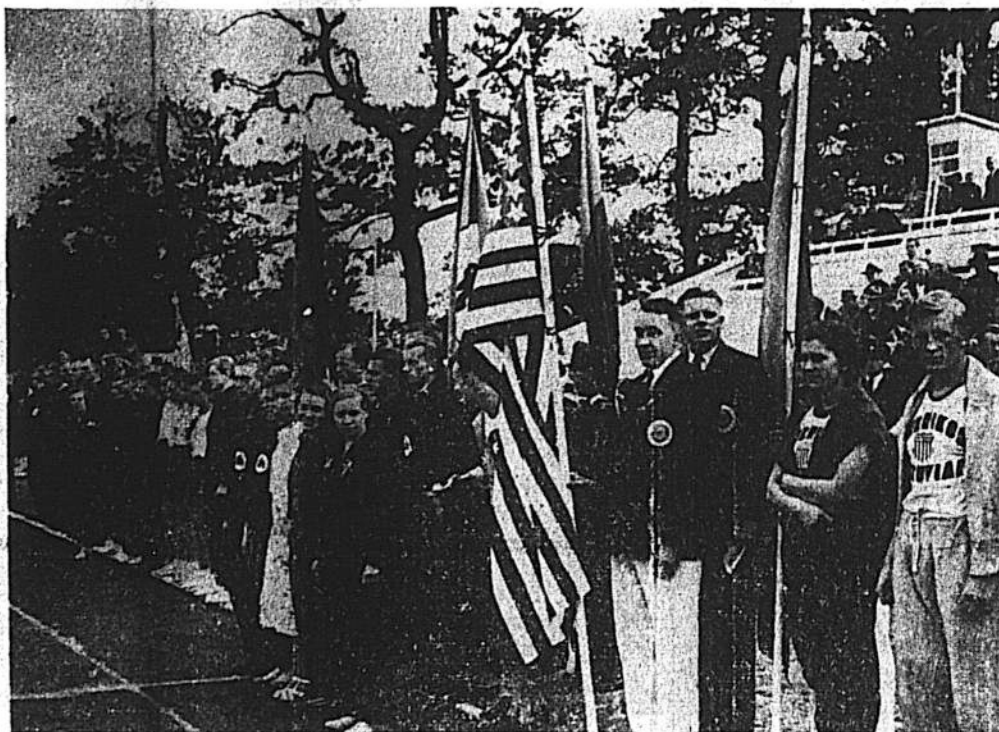
Tat ir būkime stiprūs! Stiprūs šiose varžytinėse, stiprūs gyvenime, stiprūs kovoj dėl Lietuvos laisvės, stiprūs dvasia ir kūnu!

B. G. amerikiečiai buvo kiekiausi. I

1938 m. Kaune: Juozas Prokopas, laimėjęs aukso medalį už barjerinį bėgimą ir 2 sidabro medalius už estafetes, metą diską.

SUSIRENKANTIEMS I ANTRASIAS ŠIAURĖS AMERIKOS SPORTO ŽAIDYNES CLEVELANDE, siunčiame geriausius sveikinimus!

1938 m. Kaune: sportininkai pasirošę atidarymo paradui. Prie Amerikos vėliavos stovi JAV lietuvių grupės vadovas Jurgis Venclovas.

Trijų pasitarimai Londone

Jungtinių Amerikos Valstybių, Anglijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministrai tarėsi aktualiais klausimais. Tų aktualiųjų klausimų pirmoje eilėje stovėjo Maskvai atsakymo paruošimas, nuolat propagandiniams sumetimais siūlant suvienyti Vokietiją, gi tikrenybėje — su-laikyti Vakarų Vokietijos apginklavimą.

Iš Londono spaudos pranešimų matyti, kad trys užsienio reikalų ministrai sutinka, kad būtų šaukiama Vokietijos suvienijimo konferencija, bet prieš jai įvykstant rusai turi atlikti visą eilę seniau duotų įsipareigojimų ir sudaryti bent minimaliausias sąlygas gyventojų laisvei patikrinti. Visi pripažįsta, kad šioje trijų ministerijų konferencijoje B. G. amerikiečiai buvo kiekiausi. I

derybų meškerę daugiau kimba, kaip ir buvo galima laukti, prancūzai ir anglai.

Konferencijoje buvo pajudinti Korėjos taikos derybų klausimai ir iš viso Korėjos karo vedimo reikalai. Kaip žinia, ir dėl Korėjos karo vedimo sąjungininkų tarpe dažnai kyla nuomonių skirtumų. Anglai čia visada nori pasirodyti atsargiausi. Tą jų atsargumą daug kas išaiškina dabartinės Anglijos vyriausybės silpnume. Mat, konservatoriai turi parlamente tokią daugumą, kur jos atstovai visada turi dalyvauti posėdžiuose, kad darbiečiai nenuverstų. O darbiečių tarpe pastaruoju metu yra atsiradęs nemažas skaičius tokių atstovų, Bevano vadovaujamy, kurie nedaug tesiskiria nuo komunistų.

Pasitarime prancūzams buvo labai jautrus Indokinijos klausimas, kur dažnai vyksta nemažesnės kovos, kaip ir Korėjoje. Gi karo našta didžiojoje neša vieni prancūzai. Ta Indokinijos karo našta labai stipriai atsilepia j visą Prancūzijos gyvenimą.

Iš pasitarimų pranešimų dar neaišku, kokių nutarimų prieita Korėjos ir Indokinijos klausimais. Viena tik aišku, kad tuose pasitarimuose buvo išdėstytos nuomonės, kaip reikėtų elgtis sekmingiau tuos abu karus užbaigti. Ir čia amerikiečiai pasirodė drasiausi.

Didelės svarbos įvykiu, po konferencijos, laikomas Achesono nuvykimas j Berlyną ir Vieną. Berlynas ir Viena dabar yra didžiausi Europoje sovietų spaudimo taškai: Tuo spaudimu jie nori suferizuoti gyventojus ir palaužti jų pasitikėjimą vakarais. Achesonas, matyt, visų konferencijos dalyvių, o gal ir Amerikos vyriausybės, buvo įpareigotas nuvykti j tuos terorizuojamus miestus ir pra-nešti gyventojams, kad jie nebus palikti rusų saulei. Achesono

įspėjimas, kad Vakarinio Berlyno užpuolimas yra yra tas pats, kaip ir užpuolimas sąjungininkų, aišku, rusams labai nepatinka. Bet gyventojai, jau antrą kartą girdėdami tokius pat pareiškimus (pirmą kartą pareiškimą padarė Anglijos užsienio reikalų ministeris), ryštasi pakelti didelius sunkumus ir priešintis rusų visokeriopam spaudimui.

Iš Vakarų Vokietijos visų pasienių ateina žinios, kad rusai savoje zonoje vykdo dar didesnius areštus, tremimus ir gyventojų persekiojimus. Dažnai, raudonieji vydami bėgančius j vakarus, įsiveržia j vakarines Vokietijos sritis ir iš čia pagrobia gyventojus. Kad užkurtas tokiems reiškiniams kelią, Vokietijoje stovinti amerikiečių kariuomenė arčiau pasitraukė j pasienius. Ji atėjo j talką vokiečių policijai, kuri su tais reiškiniais nebepajėgė susitvarkyti.

Reiškiniai rytinėje Vokietijoje, kaip pažymi pačių vokiečių spauda, jau baigia iš komunizmo simpatijos išgydyti ta liga apsiokietėjusius ar susirgusius. Tik patys stiprieji agentai arba jau toli pažadai ir įsipareigojimai nuėję, pasilieka ištikimi Maskvai.

Bendras dabartinės visos Vokietijos didžiausias troškimas — atgauti prarastas žemes. Dėl to atgavimo dabar vyksta pačioje vokiečių tautoje stiprus pasiruošimas.

Prieškomunistinis nusiteikimas pastaruoju laiku labai žymiai išryškėjo ir Austrijoje. Perlynas ir Viena šiandien labai panašioje padėtyje. Tik kai Austrija žymiai mažiau reiškia ne-gu Vokietija, lygiai taip pat ir Vienos interesai nustelbiami Berlyno interesu. Achesono lankymasis ir vienoje ir kitoje iš tų degančių vietų, manoma, dar nešti gyventojams, kad jie nebus palikti rusų saulei. Achesono

OLIMPINĖ VĖLIAVA CLEVELANDE

Turbūt nedaug kas ir iš aktyviųjų sportininkų žinojo, kad Amerikoje yra Lietuvos Olimp-inė Vėliava. Šios vėliavos ir jos garbingų saugotojų atradimas teikia didelio džiaugsmo ne tik sportininkams, bet ir visai lietuvių visuomenei.

Paskutiniame II-ju Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynių organizacinio komiteto posėdyje dalyvavo Jurgis Venclovas, Amerikos lietuvių sporto veteranas, kuris išsaugojo olimpinę vėliavą nuo 1938 metų.

Kai po posėdžio keli komiteto nariai nuvykome j J. Venclovo namus, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio, mes radome juose Lietuvos kampelį. Lietuvos olimp-inė vėliava išlaikyta geriausiam stovyje. Ji tartum tik šiandien pasiūta. Didelė, šilkinė, tri-spalvė, su I-sios Pasaulio Lietuvių Tautinės Olimpiados Kaune emblema.

— Ją gavau iš vyskupo Būčio rankų, — pasakoja J. Venclovas, šiandien kuklus atletiškos išvaizdos vyras, bet dar gyvai besireiškias lietuvių organizacijų veikloje.

Kartu su olimpine vėliava mes vartėme gražiai užvertą paveiklų albumą iš 1938 m. olimpiados Lietuvoje, kur Amerikos lietuvių sporto grupelį vadovavo J. Venclovas. Džiaugsmės ir kitus retus Lietuvos leidinius vartydami.

Pas J. Venclovą matėme specialius leidinius apie 1938-1941 m. Amerikoje organizuotas krepšinio žaidynes (tournamentus). Pirmosios tokios žaidynės buvo pravestos Clevelande 1938 m. balandžio 9-10 dienomis. Antrosios buvo irgi Clevelande 1939 m. pavasarį. Trečiosios buvo surengtos 1940 m. balandžio 13-14 dienomis Duquesne, Pa. Ketvirtosios ir paskutinės pravestos vėl Clevelande 1941 m. balandžio 19-20 dienomis. Šias žaidynes organizuojant daugiausia pasidarbavo Clevelando lietuvių sporto klubas, kuriam vadovavo Jurgis Venclovas.

Paskutinis karas nutraukė Amerikos lietuvių didelį sportinį iudėjimą, kaip ir neigiamai atsiliepė j visą Amerikos lietuvių veiklą.

Todėl 1952 m. liepos 4-6 dienomis Clevelande įvykstančios II-sios Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės yra lyg ir anų Amerikoje įvykusių ir karo metu nutrūkusių lietuvių krepšinio žaidynių atgaivinimas.

Lietuvos Olimpines Vėliavos ir 1938 m. Lietuvos Tautinės Olimpiados dalyvių grupės dalyvavimas teikia šioms žaidynėms nepaprastą reikšmę. Jose atsispindi Lietuvos ir Amerikos lietuvių sportininkų dvasia ir ryžtas.

Šios žaidynės yra didelė lietuvių sportininkų ir visuomenės šventė. Šios lietuviškos olimpiados pasisekimas reikalauja iš sportininkų didelio pasišventimo ir įtempimo, o iš lietuvių visuomenės, ypač iš clevelandiečių, gausaus atsilankymo j žaidynes salėse ir stadione, o taip pat ir j pobūvį sportininkams pagerbti.

Ed. Karnėnas

Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6620 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland, Ohio, every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove, 6620 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Iš-eina kiekviena ketvirtadienį. Redaktorius Balys Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 dienos įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• Londone vykstančioje pasiuntinių konferencijoje dalyvauja St. Lozoraitis, B. K. Balutis ir P. Žadeikis.

• Berlyno laikraščiuose beveik kas savaitę galima rasti žinių apie dabartinę padėtį Lietuvoje. Žinios surenkamos iš vokiečių, praveržusių pro geležinę uždangą.

• Gegužės 30 d. buvo Baltų Politinės Tarybos posėdis, kuriame buvo sutarta ir parašyti raštai į LE vadovybę (adm. Milleriui ir LE radijo vadovybei), kad per Laisvosios Europos radiją būtų duodamos transliacijos lietuvių, latvių ir estų kalbomis. Ten pat buvo sutarta ir paruoštas biudžetas dar šiemet organizuoti baltų jaunimo konferenciją Europos Sąjūdžio rūmuose. Tam reikalui pagal suprojektuotą sąmatą numatoma iš kiekvie-

nos baltų tautos pakviesti po 50-70 žmonių į Strasburgą. Politinė Baltų Taryba yra nutarusi išleisti bendrą propagandinį leidinį apie Pabaltijo valstybes ir knygą apie "Mažuosius Katynus". Posėdyje iš estų dalyvavo pulk. Jakobsonas, iš latvių — min. R. Liepinš, gen. Skaitlauks ir A. Šildė, iš lietuvių — URT valdytojas prof. Z. Ivinskis ir VLIKo Politinės Komisijos pirmininkas Dr. P. Karvelis (URT).

• Tautiečiai, kurie klausosi lietuviškųjų Amerikos Balso ir kt. transliacijų, maloniai prašomi savo pastabas apie jas pranešti Inform. Tarnybai šiuo adresu: ELTA, (14b) Pfullingen, Goethe str. 16, Germany. Tuo pat adresu prašome siuntinėti taip pat svetimomis kalbomis laikraščių iškarpas, kur rašoma mums rūpimais klausimais, ypač minimi lietuviai ir Lietuva.

• Dr. A. Geručio vadovaujamam Lietuvių Bibliografijos Archyve yra jau apie 2.500 komplektų period. leidinių. Archyvas pagelidauja, kad jam būtų atsiųsti po 2 egz. visi išleisti raštai. Siųstina šiuo adresu: Liet. Bibliografinis Archyvas, Ber, Switzerland, Karl Spitteler Str. 22.

• Zuericho un-te prof. Sennas skaitė paskaitą "Baltų kalbų santykiai su slavų ir germanų kalbomis". Pranešimuose buvo pažymėta, kad prof. Sennas anksčiau yra ilgą laiką dėstęs Kau-no un-te ir kad drauge su prof. Niedermannu ir prof. Salju ruošė ir leido didelį 3 t. lietuvių rašomosios kalbos žodyną. Į paskaitą atsilankė daug iš profesorų ir vyr. semestrų studentų. Profesorius plačiau sustojo prie Leskyno, Meillot, Trautmanno ir Būgos darbų. Iš Zuericho jis išvyko paskaitų į Florenciją.

Kas ir kur
• Gydytojas Apanavičius V., dirbęs Jamaica Hospital, N. Y., persikėlė dirbti į Peopls Hospital, Akron, Ohio.

• Juozas Sagevičius — Sagys, vyresniosios lietuvių kartos aktyvus veikėjas, po sunkios operacijos, jau vėl įsijungia į darbą.

• Nuo kovo mėnesio nebeapsirodo karių laikraštis "Karys". Girdėti, kad pakliuvo į finansinius sunkumus.

• Metropolitan operos solistas A. Brazis sutiko būti BALF New Yorko vajuos komiteto pirmininku.

• Marija Paplauskienė Ottawos universitete, Kanadoje, apgynė disertaciją ir gavo daktaro laipsnį.

• Montreolio universitete, Kanadoje, medicinos fakultetą baigė J. Ciplijauskaitė. Ji prieš tris metus į Kanadą atvyko iš Vokietijos pagal darbo sutartį. Mokslą baigė geru įvertinimu ir pailikta universiteto vieno profesoriaus asistente.

PAJIESKOMA ELŽE JANKUTĖ

Pajieskomi ELŽE JANKUTĖ, iš Bitėnų, ir Gediminas Rukšėnas apsigyvenę Kanadoje. Priešiuskite savo adresus.

Mrs. Ona Karpus
345 E. 221 St.,
Euclid 23, Ohio, USA.

Feliksui Žiūriui 60 metų

VYTAUTAS BRAZIULIS

Šventę savo gyvenimo reikšmingą įvykį, 60-ąjį gimtadienį, iš prigimties būdamas kuklus, nemėgdamas nei garbės nei garso, priešingai, visada stengdamasis pasislėpti kitų šėšely, iš šią reikšmingą savo dieną pana-ro likti kitų nepastebėtas...

O Feliksas Žiūrys priklauso prie tų Amerikos lietuvių, apie kuriuos reikia kalbėti. Juk jis priklauso tam neskaitlingam mūsų senesnės kartos ateivių šviesuolių būriui, kurie kūrė ir sukūrė Amerikos Lietuvą. Su jos parapijinėmis bendruomenėmis, su savišalpinėmis bei visuomeninėmis draugijomis, su tautiniais bei kultūriniais sąjūdziais, Tokia Amerikos Lietuva, kokią mes čia radome atvykę...

Feliksas Žiūrys į Ameriką atvyko 1900 m. vasara, vos septynerių metų amžiaus, bet jau "raštingas", baigęs Suvalkų Kalvarijos pradžios mokyklą du skyrius. Iš žaliuojančiomis kalvomis pasipuošusios Sudavijos, Feliksą ir jo jaunesnį brolį, Pijų Žiūrį, likimas nubloškė į suodiną bei dulkinę Kigstoną, senųjų ateivių gerai pažįstamą Pensilvanijos angliakasių miestą. Jie atvyko draug su savo tėvais, kurie, pardavę nemažą ir neblogą ūkį netoli Suvalkų Kalvarijos, sumanė laimės įieškoti anapus Atlanto.

Broliai žiuriai greit suvokė, kad šiame krašte, juodu darbu į paviršių neprasimuši, kad čia geresnį gyvenimą galėsi pasiekti tik būdamas išsimokslinęs, gerai žinodamas anglų kalbą, vietos santvarką, to krašto mairgaspalvį gyvenimą. Taigi, jie ir čia uoliai kibo į mokslą, pradžioje globojami baigę Kingstono pradžios mokyklą, o vėliau mokslą tęsė vakarinės mokyklose, po sunkaus darbo anglų kasyklų, išrankiodamas akmenis, o keturiolikos metų amžiaus jau lindėjo po Pensilvanijos kalnais, anglų kasyklose, kaip mūly varovas, angliakasis... Jaunuolis laimę bandė automobilių gamybos bei automobilių bandymo dirbtuvėse, vieną žiemą kirtorastus Visconsino miškuose, mėgino savo jėgas ir kitokiuose darbuose. Tuo pačiu laiku lankė įvairias mokyklas, pagaliau pasisrindamas knygvedžio amatą, kuriam reikalingas žinias sėmė Clevelando Prekybos Mokykloje ir Harvardo universitete.

Tapęs išmoksliu knygvedžiu įvairiose prekybos įmonėse ėjo knygvedžio, reikalų vedėjo, agentūrų vedėjo bei kitokias pareigas. Šiuo laiku Feliksas Žiūrys tvarko knygvedybą savo brolio, chem. inž. Pijaus Žiūrio, cheminių gaminių laboratorijoje, Lakewood'e, prie Clevelando. Šiame mieste jis gyvena nuo 1922 metų.

Su tautiniais kultūriniais lietuvių darbu Feliksas Žiūrys suėjo į salyti dar vaiko metais. 1904 m., turėdamas 11 metų, jau priklausė Kingstono lietuvių parapijos chorui. Vėliau dalyvauja vaidiniuose bei kitokiuose kultūrinuose parengimuose. — "Man teko vaidinti "Amerika Party", "Svarkas ir Milinė" veikaluose, "Birutės" melodramoje bei kitokiuose. Ar aš buvau į kunigą panašus, ar kitokie motyvai nulėmė, man visada tekdavo vaidinti kunigus — storus, plonus, gerus ir rūšius, kokius tik režisierius sugalvodavo", — šypsodamasis pasakojo kartą Feliksas Žiūrys, prisiminęs savo tetrailiškąją veiklą.

Jam buvo nesvetimas ir laikraštinių darbų. Yra nemažai rašęs korespondencijų bei straipsnių "Sanjurai", "Tėvynėi", "Vienybėi" ir kitiems laikraščiams. Organizuojamame visuome-

Feliksas Žiūrys, išgyvenęs 52 metus svetimam krašte ir tarp svetimųjų, bet nuolat bendraudamas su lietuviškąja visuomene bei dirbamas jos labui, išliko tvirtu lietuviu bei išlaikė nesudarytą savo tėvų kalbą. — "O buvo metas, kad ir man gresė nuliuvėjimo pavojus. Toksai pavojus gresia kiekvienam jaunuoliui ar jaunuolei, kai jie, išėję iš savo šeimos židinio, kame vyriauja gimtoji kalba, patenka į "amerikinio lydinimo katilą", kuris iš tautinių grupių lygina amerikonišką mįšrainę... Tik tie pajėgia išlaikyti tautinai-

Feliksas Žiūrys su šeima

ti Sąjungos, dalyvavo kaip delegatas Lietuvių Kongrese Washingtone, 1942 m., kai buvo pradėta rūpintis politinių pabėgėlių nuo komunistų tironijos įsileidimo į J.A. Valstybes. Feliksas Žiūrys niekada nėra atsisakęs įsijungti į darbą dėl Lietuvos laisvės ar dėl savo tautiečių gelbėjimo. Ten, kur jis pat-sai negalėjo dalyvauti, visada rėmė kitus veikėjus, ypač savo brolį inž. Pijų Žiūrį. — "Jeigu aš galėjau kai ką nuveikti dėl Tėvynės Lietuvos reikalų ir tuo ar kitu prisidėjęs prie tremtinių gelbėjimo darbo, ir jeigu Jūs tame mano darbe imatote nuopelnų, tai žymi dalis jų priklauso mano broliui, Feliksui Žiūriui, kuris mane visada rėmė moraliskai, o mano nuolatines keliones į Washingtoną ar kurį kitą miestą, atpalaidavo mane nuo įmonės tvarkymo rūpesčių", — kartą pasakė Pijus Žiūrys, su-ruošdamas jam pagerbti tremtinių pobuvį.

Mažai kas yra girdėjęs, kad Feliksas Žiūrys buvo vienas iš organizatorių Amerikos Lietuvių Legiono, pasinešusio keliauti per Atlantą, kad prisidėjęs prie Lietuvos laisvės kovų su komunistais. Tai buvo ką tik pasibaigus pirmam pasaulinui karui. Feliksas Žiūrys, įstojes į J.A.V. kariuomenę savanoriu, už pasižymėjimą pėstininkus paruošiant kautinėms, pasiekė viršilos laipsnį. Karui pasibaigus, grįžęs kariams namo, F. Žiūriui kilo sumanymas suorganizuoti iš Vėteranų Amerikos lietuvių kuopą ir ją paruošus, keliauti į Lietuvą padėti savanoriams mušti bolševikus. F. Žiūrys pasakoja, kad iš Amerikos Karių Legiono buvo gavę pažadą gauti ginklus, bet J.A.V. valdžia uždraudusi kuopai vykti į Europą, atėmusi ir legiono padovanotus ginklus. Feliksas Žiūrys prisiminęs ano meto suplanuotą Amerikos lietuvių patrijų žygį, apgailestauja, kad jo nepavykė įvykdyti iki galo ir netekę šio krašto lietuviškam jaunimui prisidėti prie Lietuvos jaunimo kovų, apvalant gimtąjį kraštą nuo Raudonojo amaro gaujų!

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

MARVIN HELF, INC.

GENERAL BUILDER AND CONTRACTOR

641 EAST 200th ST.

RE 1-3420

CARNEGIE AND 100th ST.

TY 1-3000

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

DAIRYMEN ICE CREAM COMPANY

3068 WEST 106th ST.

OR 1-2300

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

For a Pleasant Holiday

The G.M. McKelvey COMPANY

FEDERAL, HAZEL AND COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

BEST WISHES

To All Our Friends

Leonard Electric

Mfg. Co.

3907 Perkins Avenue

HEnderson 1-8736

Sveikinimai ir linkėjimai visiems

mūsų draugams

JOHNNY KILBANE CLERK

OF MUNICIPAL COURT

Greetings and Best Wishes

PARSON'S PAINTING CO.

BRUSH OR SPRAY

Commercial Residential Industrial

PAINTING AND DECORATING

Specialists in Color Harmony "PERC"

4500 EUCLID AVENUE
HE 1-4735

Greetings and Best Wishes

NELSON'S

Family Style Restaurant

Private Parties — Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily—5 P.M.
Sundays 12 to 7 P.M.
Closed Mondays

1422 ADDISON ROAD
EX 1-4000

Aš slaugiau Staliną

Pasakojimai Arkadijus Svobodino, kuriam neseniai pavyko pasprukti iš anapus geležinės uždangos

Aš pažinojau Staliną arčiau kaip bet kuris kitas laisvas žmogus, galįs be baimės kalbėti apie pavojingiausią pasaulyje žmogų. Aš gyvenau jo namuose. Mačiau jį anksti rytą dar prieš pusryčius ir vėl vakare prieš pat gulant. Diena iš dienos aš rūpinau si jo negalavimais, tenkindavau jo užgaidas ir pataikaudavau jo nuotakom. Aš buvau taip arti jo, kaip jį suka esat dabar prie šio laikraščio.

Kasdien prieš mane stovėjo tikrasis Stalinas, Stalinas be kaukės, Stalinas su visomis žmogiskomis silpnėmis. Stovėjo prieš mane ne blaivusis, plieninių nervų, sovietinės propagandos vaizduojamasis diktatorius, bet senas įsibauginęs žmogus.

Mačiau aš Staliną, kuris neapkentė sūnais ir neprotiška niulėjo savo dukterį. Mačiau aš Staliną, kuris akim nemirktelėjęs įsakė nužudyti per vieną naktį 258,000 žmonių, bet kuris nepajėdavo ramiai, be baimės, žiūrėti į ginklą. Mačiau aš tą žmogų, kuris išsigasdavo mažiausio triukšmo, durų girgžtelėjimo arba žingsnių traskėjimo. Mačiau Staliną mirties bijantį, ne mirties iš pasaly, bet natūralios mirties dėl ligos ar senatvės. Mačiau aš jį siekiantį visomis išgalėmis fizinio nemirtingumo ir todėl begaliniai susirūpinusį savo išvaizda, išvaizda, kuri nebuvo jo tikroji, bet specialiai dirbtinai jam pagaminta.

Visą tai pamatęs ir supratęs, aš pradėjau nekėti Stalinui ir viso to, ką jis atstovauja. Būdamas su juo kiekvieną dieną, tiek darbo tiek poilsio metu, aš galėjau stebėti nuožmųjį Rusijos valdovą negalėtingoje artumo šviesoje ir supratau istorinę dramą to krašto, kuris pateko į jo žiaurias rankas.

Prieš susitikdamas Staliną, daug metų aš dirbau kaip specialus slaugytojas ir terapistas valdiškuose Rusijos vasarviečių namuose, kurių daug yra Kaukazo kalnuose ir Juodosios jūros pakrantėse.

Kadangi aš savo darbą mokėjau ir mėgau, tai išlėto kilau, kol pagaliau gydyčiau tokias komunistinės valdžios viršūnes, kaip Berija, Malenkova, Ordonikidze, visus politbiuro narius ir artimuosius Stalino draugus. Atsitiktinai jie savo šėfui papasakojo apie mano sėkmingą gydymo darbą. Vieną rytą staiga gavau įsakymą atvykti į Sočį ir prisistatyti "Kaukazo Rivieros" poilsio namuose draugui Merkulovui. Atrodė, kad jis neturėjo oficialių pareigų, bet jo balsas skambėjo pakankamai autoritetingai, kada jis manęs pa-

prašė atsakyti į eilę klausimų, liečiančių mano gyvenimo intymiausias smulkmenas. Mano atsakymas turėjo būti papildytas "garantuotojų" sąrašu, t. y. žmonių, kurie savo gyvybę užtikrintų mano patikimumą. Merkulovas stengėsi įpajioti mane į melo ir prieštaravimo spąstus, bet kai tas jam nepavyko, jis įteikė man anketa ir įsakė atvykti po trijų dienų.

Kai aš pas jį grįžau, Merkulovo, veidas buvo apgaubtas šypseną. "Einam pasivažinėti" pasakė jis ir nusivedė mane į puikų ZIS Nr. 101 limuziną su oficialiu valdžios numeriu. Mes išvažiavome į kelią Sukumo link. Pusiaukelyje staiga įsukome į privatų kelią ir greit sustojome prie platių plieninių vartų aukštoje mūro sienoje. Du MGB (Valstybės saugumo) kapitonai išėjo iš priekais esamų slaptų durų ir šyptelėjo Merkulovui. Mudu išlipome iš automobilio. Pareigūnai išskretė mane nepaprastu rūpestingumu ir greičiu. Panašiai krata buvo padaryta net ir Merkulovui. Jiems išnykus greit po plieniniai vartai tyliai, be garso, atsivėrė.

Kada įvažiuojame į kiemą, mane apėmė kankinantis jausmas, nes aš pradėjau suvokti, kad čia nepaprasti valdiški poilsio namai — bet vienas asmeniško Stalino dvarų. Tik rusas pažįsta tą baimės ir teroro jausmą, kurį sukelia Stalino vardas. Kad šitą supratęs reikia išgyventi nuolatinį saugumo policijos persekiojimą, reikia žinoti, kad vienas diktatoriaus piršto mostelėjimas gali reikšti iškilią — karjerą, arba kančias ir mirtį.

Mane pradėjo kirsti šurpas, širdis ėmė smarkiai plakti ir kaktą išpylė šaltas prakaitas. Sunkiai išlipau iš automobilio ir pamačiau kuklų vieno aukšto namą. Merkulovas pompastiškai tarė: "Čia gyvenate perėmęs vyriausiojo fizinės kultūros vadovo pareigas. Ši vietovė vadinasi Colodnoriečensk".

Kai aš į tai nieko neatsakiau, jis prtilo ir tik po valandėlės: "Jūs priežiūroje bus visi čia gyvena asmenys. Neišsigąskit, jei staiga pamatysit pačius žymiausius komunistinės partijos ir valdžios žmones. Atsiminkite, kiek tai jus liečia, šie žmonės bus paprasti, lygiai, kaip ir mes visi kiti. Pirmiausiai kiekvieną rytą turėsite 15 min. mankštos. Po to dalyvausite žaidynėse ir sporte. Popietinio poilsio metu padėsite organizuoti pasilinksminimus ir pramogas".

Užbaigė Merkulovas įspėjimai: "Nakties metu jus būsite situose namuose. Nė vienas nē-

ra leista apleisti šią vietą. Baudžiamas mirtimi kiekvienas, kuris mėginas iš čia išeiti".

Merkulovui išvažiavus atėjo žilaplaukė, baltos uniformos, moteris ir paėmusi mane už rankos švelniai tarė: "Aš esu dietistė ir taip pat gyvenu šiuose namuose. Aš jums nurodysiu jūsų kambarį".

Tai buvo svarus ir patogiai apstatytas kambarys. Ant stalo gulėjo atspausdinta menu kortelė. Nustebęs aš perskaiciau sąrašą prabangių valgių ir vaisių, kurių daugumos niekad nebuvau ragavęs, tik tai skaitęs apie juos knygose. Žilaplaukė moteris šyptelėjo ir tarė: "Jūs tik pabrukite pageidaujamus valgius ir jie jums bus pateikti pietums. Kurie jam tarnauja, tiems nieko netruksta".

Balsas kuriuo ji ištare žodį "jam" patvirtino mano spėjimą. Rusijos yra tikrai vienas žmogus, apie kurį kalbama pusiau su baimė, pusiau su pagarba. Jo vardas — Juozapas Stalinas. Aš turėsiu dirbti jam, masažuoti jį, gydyti jo rankas, palaikyti jo gerą savijautą. Susijaudinimo banga mane apėmė ir aš nieko nebegalėjau valgyti.

Vos truputi pramigus, kitą rytą 6 val. smarkus beldimas pažadino mane. Stambus, raudonas veidu vyras, įmantrioji uniformos ir blizgančiais batais, įėjo į mano kambarį. Tai buvo pulkininkas Dagnas, Stalino asmeniškos apsaugos viršininkas. Jis atėjo nuvesti mane į darbo vietą. Tai buvo puikiai įrengta gimnastikos bei mankštos salė. Pulk. Dagnas papasakė manęs čia lukturėti ir dingio šoninėse duryse. Po kelių minučių įėjo 4 vyrai, atyždžiai mane apžiūrėjo ir atsistoję aplink mane. Po to durys vėl atsivėrė ir prieš mane stovėjo "jis".

Tai buvo haugus momentas. Man beveik keliai sulinko. Mano akys pastarūsių žiūrėjo į jį, tartum aš būčiau užhipnotizuotas. Kaip kiti rusai, ir aš buvau matęs tūkstančius Stalino paveiklų, biustų, stovyklų. Visi jie vaizdavo tiesų, plačių pečių vyrą, blizgančiais juodais ūsais ir malonių veidu.

Paveikslai melavo! Vyras, kurį aš mačiau, atrodė žemesnis penkių pėdų dėl savo nustumukų pečių ir pirmyn nusvirusios, lyg kokio sunkumo sveriamos, galvos. Jo veidas buvo raukšlėtas ir rauplėtas, ūsai menki, žili ir nuo nikotino parudavę, dantys nelygūs ir geltoni. Ir kuo labiau aš nustebeu, tai kada pamačiau Stalino didelį atsikūsių pilvą. Bet aš greit susivokiau, kad jis jautriai reaguoja į šį senatvės pažymį. Dar vienas dalykas atkreipė mano dėmesį: tai keistas Stalino kvapas, karbolio ir kvepalų mišinys. Vėliau aš sužinojau to kvapo priežastį. Stalinas yra tipingas epochondriakas. Šis "plieno" vyras bijo, kad kiekvienas oro kveptelėjimas virs peršalimu, o kiekvienas peršalimas — fatališku plaučių uždegimu. Jis bijo visokių bacilų ir todėl nuolat apsišlaksto antiseptiniu skiediniu. Nenorėdamas, kad kas nors pastebėtų šią jo baimę, jis mėgina nustumti šį kvapą kvepalų pagalba.

Ir kvepia šis "GALIŪNAS" kaip priėmė moterų ligoninėje. Stalinas mane tiriama stebėjo, jis nei šyptelėjo nei pakelė veido išreiškos, bet pagaliau, atrodo, mane akceptavo. Plokščiu ir greitu balsu jis tarė: "Gerai, pradėkime. Pirmiausiai kvėpavimo pratimai".

Tarė žodžius šurkščiai ir aš supratau, kad Stalinas visada dalinai vaidina. Jo laikysena ir kalbėjimo būdas buvo tipingas

AR PAŽISTI ŠI KRAŠTĄ?

60 mil. matys Chicagos suvažiavimus

Beliko jau kelios dienos ir Chicagoje įvyks dviejų amerikiečių partijų suvažiavimas — konvencijos išrinkti kandidatus šių metų rudenį renkant krašto prezidentą. Šį pirmadienį atidaro ma respublikonų partijos konvencija, o liepos 21 d. į savo suvažiavimą suplauks demokratai. Prasidės posėdžiai, į kuriuos bus nukreiptos ne tik šio krašto gyventojų akys, bet kuriuos su nemažesniu dėmesiu seks ir kiti kraštų piliečiai.

Chicagos miestas yra pripratęs prie įvairių suvažiavimų, seimų. Nektartą šiame vad. "Vėjotame Mieste" jau buvo renkami kandidatai į krašto prezidentus. Šiais metais tačiau teks stebėti ir šį tą naujo ir nebūtinai grynai politiniu požiūriu. Tiesa, visais pasaulis nepaprastai domisi klausimu — respublikonai ar demokratai laimės prezidento rinkimus, kaip pasibaigs dviejų populiariausių kandidatų — Tafto ir Eisenhowerio kraštutinių ribų pasiekęs rungtyniavimas, bet šių metų konvencijos iškilis dar vienas veiksnys — moderniosios technikos pasiekimai bei laimėjimai ir jų pavaizdavimas Chicagos suvažiavimų remuose.

Meskime žvilgsnį į pačias konvencijos patalpas. Jos yra vad. Chicago Convention Building and International Amphitheatre, lie-tuviams gerai pažįstamoje Haled g., keturios mylios nuo Loop vardu vadinamo miesto centro. Kad pastatas nėra mažas, gali

po Tifliso ir Batūmo turgus besibastančių kaukazių pagirūnų pamėgdžiojimas.

Aš priėjau arti jo, kartu padėjau ir sargybiniui — pasirušę pulti mane, jei būtų reikalo. Mano gerklė buvo lyg užsmaugta, kai aš pradėjau aiškinti pratinus, kurie sudarė man karjerą. Stalino sovokimas greitais kaip kobra. Jis suprasdavo mano aiškinimus pirm negu jie būdavo pilnai pasakyti. Atrodė, kad jis galėdavo suprasti mano mintis per pusę sakinio. Jis linkerėdavo galva parodydamas, kad jau aišku. Stalinas sekė instrukcijas klusniai ir kantriai, kol, kartais, po keleto minučių sustodavo ir pradėdavo tikrinti savo pulsą. Iš karto susirūpinau, bet vėliau pastebėjau, kad jis tai darydavo ne vieną kartą į dieną. Kartais jis sustodavo viduryje pasikalbėjimo arba valgyto metu ir tikrindavo pulsą, kuris siekdavo 86-90 ryte ir po poilsio. Pratimų arba susijaudinimo metu pulsas pakildavo iki 116-122. Jeigu šis dar ir šituo skaičius perskandavo, tuoj būdavo šaukiamas Stalino asmeninis gydytojas.

Šį rytą pulsas plakė normaliai ir mano pacientas atliko visus pratimus. Po 15 minučių aš priėjau prie diktatoriaus, padėkojau jam ir maniau, kad jis staiga apleis gimnastikos salę, kaip kad jis buvo įjęs. Vietoj to Stalinas pradėjo kažką panašaus į asmeninį ritualą. Pamažu, tartum apsaugęs, jis pakėlė savo kairiąją ranką, kol šis pasiekė tiesų kampą kūno atžvilgiu. Užmerkto akimis ir giliausioje koncentracijoje tai suglaudavo, tai atskleidavo iškeltosios rankos pirštus. Patetingi ir teatra-liški atrodė šie pratimai. Kada patyčiau jų priežastį, priėjau išvados, kad jie nebus sekmingi, lygiai kaip prieš 50 metų, nors būtų daromi reguliariai diena iš dienos. Aš supratau, kad Stalinas priešinas vienam Dievo jam skirtam sprendimui, kuris diktatoriui sudaro didelę gėdą. Stalinas kovojo prieš savo, nuo žmonių paslėptą, menkystę.

(Bus daugiau)

jau tai liudyti, kad parteryje yra 4,500 sėdimų vietų, o balkonuose — dar 7500. Šalia svarbiosios patalpos, kurioje vyks posėdžiai ir kuri yra 29,000 kv. pėdų dydžio bei 87 pėdų aukščio, dar yra visa eilė kitų patalpų, kaip kambariai komitetams, paštui, telefonams, pastaruoju metu įrengtos studijos televizijai ir radio ir kt.

Įrengti posėdininkų patogumui vieni didžiausių pasaulyje vėdinimo įrengimai — vėdinimas atitiks 2 mil. svary ledų per dieną, o tai savo ruožtu reiškia, kad kiekvienas iš delegatų į svečių galės gauti po 165 sv. "ledų". Oras svarbiausiose patalpose, vad. Arenoje, bus keičiamas net 72 kart per dieną. Tie įrengimai kaštavo 350,000 dol. Šalia tų patogumų, palyginus su pereinamais suvažiavimais, yra visa eilė naujų.

Tamsūs kambariai ryškinti foto filmoms, įrengti vos 30 p. nuotoly nuo kalbėtojų tribūnų ir tai įgalins nuotraukas telegrafo ar radio keliu pasiųsti į įvairias krašto ir pasaulio vietas per kelias valandas. Radio keliu šiais metais tikimasi dar artimiau pasiekti klausytojus. Įrengta 2100 porų telefono ir telegrafo laidų ir tai pagreitins žinių perdavimą.

Tačiau pats didžiausias patobulinimas ir akivaizdus įrodymas, kaip sparčiai žingsniais daro pažangą technika, bus televizijos įrengimai ir jos pagalba posėdžių perdavimas amerikiečių-televizijos aparatų savininkų masėms. Koks didelis skirtumas palyginus su praeitimi! 1920 m. per konvenciją Pittsburghe keturi vyrai atliko bandymą radio keliu perduoti posėdžius. 1948 m. tik šeši rytinės Amerikos miestai galėjo sekti politinius posėdžius Philadelphia mieste. O kas įvyks Amerikoje netrukus liepos mėn. įvykstančių suvažiavimų metu? Įvyks istorinės reikšmės dalykai — devynių kabečių pagalba posėdžius Chicago mieste galės patogiai savo bute matyti amerikiečiai tarp Atlanto ir Ramiojo Vandenyno. Televizijos savininkai 62 miestuose, kuriuose esama 17 mil. televizijos priimtuvų galės sekti posėdžius ir toji žiūrovų armija, kaip apskaičiuojama, pasieks tarp 60 — 75 milijonų amerikiečių. Tada reikšia, kad daugiau kaip pusė visų suaugusių piliečių galės, bent pasyviai, dalyvauti svarbiuose suvažiavimuose. Suprantama, šis didelė prabanga neatsieis pigiai — trys televizijos bendrovės: Westinghouse, Philco (NBC) ir Admiral turės išlaikyti apie 8 mil. dol.

Kai 1920 m. tik keturi technikai aptarnavo posėdžių perdavimą visuomenei, tai šiais metais tik televizijos bendrovių personalo konvencijos patalpose bus nemažiau 900. Televizijos aparatai įrengiami įvairiose Arenos vietose ir visur, kur tik bus sugaunami delegatai. Šiais metais bus pirmą kartą panaudota ir ant nugaros nešiojamoji televizijos kamera (vad. "walkie-lookie"), kuri įgalins delegatus medžioti kur tik reporteriui ateis į galvą. Visi tie technikos įrengimai užima daug vietos ir todėl mažiau galės patekti svečių. Jiems rezervuota 3000 vietų, o delegatų bus 2426. Kaip matyti, šiuose svarbiuose politinės reikšmės suvažiavimuose mes būsimės liudytojai technikos pažangos ir drauge milžiniškų galimų, kurie ligšiol labai nepilnai ir dažnai nevykusiai buvo naudojami televizijos pramonininkų.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kas toji whig partija, kuriai priklauso kai kurie prezidentai?

Tai viena svarbiausių partijų Amerikoje, į viešumą iškilusi tik po 1836 m. Ji reikšėsi opozicijoje demokratams ir jos vadais buvo jau minėtas Clay ir Webster. Keli prezidentai tos partijos remiami pateko į B. Rūmus. Vėliau partija skilo, menkėjo ir jos nariai perėjo į seniau buvusią demokratų partiją ir į 1856 m. įsisteigusią respublikonų partiją.

Ar žinote, kad prezidentas... Amerikoje negali būti suimtas. Jūs gali būti ir moteris. Tiesioginiu balsavimu dar nebuvo išrinktas joks JAV prezidentas. Jauniausias prezidentas buvo Th. Roosevelt-McKinley mirus jis teturėjo 43 m. amžiaus. Iš 32 prezidentų 23 prezidentai prieš tai vertėsi advokata. Septyni prezidentai tapo prezidentais mirus jų pėdininkui. Jais buvo — Tyler, Fillmore, Johnson, T. Roosevelt, Arthur Coolidge, Truman. Elektorių rinkimuose prez. Hayes 1876 m. buvo išrinktas vien balso dauguma.

Ar daug Amerikoje necionalinių parkų?

Daug, apie juos netrukus bus plačiau rašoma. Kai kurie tų parkų yra labai dideli, pvz. Yellowstone nac. parko plotas užima 2,213,207 akierius žemės.

Kurie Amerikos miestai turi požeminius geležinkelius?

Trys. Tankiausiai tinklą turi New Yorkas, o Bostonas ir Chicago turi žymiai mažiau išsiskojusias linijas. Chicagos požem. geležinkelis iš visų naujausias.

Kiek keleivių perveža oro linijos?

JAV turi 15 svarbesnių keleivinių oro linijų. 1950 m. tomis linijomis pasinaudojo per 18 mil. keleivių. Iš viso linijos myliomis padarė kelio per 367 mil. mylių ir įvyko penki nelaimingi atsitikimai.

Kiek šiame krašte priskaitoma nužudymų ir savizudysčių?

Nužudymų per metus įvyksta apie 8,000, o savizudysčių — mažiau 16,000.

Kada pradeda sezoną Metropolitan opera?

Lapkričio mėn. pirmoje pusėje ir sezoną baigia balandžio pradžioje. Po to opera porą mėnesių, savo finansams papildyti, vyksta gastroliu po JAV ir Kanados miestus.

Kiek Amerikoje yra tikrų indėnų?

Pagal 1940 m. duomenis jų šiame krašte buvo 333,969. Daugiausia jų gyvena Oklahomos valst. (per 63,000), toliau seka Arizona (per 55,000), New Mexico (34,000), S. Dakota (23,000), N. Carolina, California ir kt. Mažiausią indėnų gyvena Delaware (14) ir Vermont (16) valstybėse.

Kiek JAV gyventojų gyvena ūkiuose?

1951 m. jų ūkiuose gyveno 23,276,000.

Kiek dabar krašte bedarbių, ar jų skaičius didėja?

Šiuo metu bedarbių yra 1,700,000, o jei išlaidos krašto ginklų gamybai reikalingi kirsti, tai, spėjama, baigiantis 1953 m. bedarbių skaičius pasiektų 4,7 mil. Parengė V. A.

RASOMOSIOS MAŠINELĖS

Garsiosios SMITH-CORONA 44-rių raktų portatyvės rašomosios mašinelės PILNU LIETUVISKU raidynu arba VISAIS lietuviškais ženklais NEPAKEISTAM amerikoniškam raidyne, gaunamos išsimokėtinai pas V. Bartkus, 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Telef.: LI 1-6716. (52)

Greetings and Best Wishes

To My Many Friends

JUDGE

LEE E. SKEEL

COURT OF APPEALS

To You All

BEST WISHES

HENRY J. PORTER

Optician

505 SCHOFIELD BLDG.

MA 1-5899

Greetings and Best Wishes

To Our Friends and Patrons

To You All

WINTER PAPER

STOCK CO.

1375 EAST 38th STREET

HEnderson 1-4586

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

SON CLEANERS

& DYERS

Cleveland's Finest Cleaners

526 East 200th St.—IV 1-5221

406 East 156th St.—IV 1-5252

STONY BROOK LODGE

PR. LAPIENE, Vedėja

Kas mėgsta maudytis jūrų vandenyse, žavisi gamta, džiaugiasi jaukia lietuviška atmosfera, BROOK, LONG ISLAND. Čia ideali vieta įvairiems pobūviams bei piknikams.

Kambarius atostogoms ir dienas įvairioms išvykoms prašome rezervuoti raštu, adresuojant: Mrs. Lape, Stony Brook, L. I., N. Y. Telefonas Stony Brook 586.

Susisiekimas automobiliais: 25 A keliu; arba iš Jamaica stoties Long Island traukintu į Stony Brook. Stotyje svečius pasitinka vasarvietės mašinos.

LABIAUSIAI SKAITOMA

KNYGA ?

PUIKUSIS JURGIO JANKAUS ROMANAS "PAKLYDE PAUKŠČIAI" I TOMAS — 2.20, II — 2.60. GABLIA, 335 UNION AVENUE, BROOKLYN 11, N. Y.

Ginamųjų Vilniaus miesto sienų nugriovimas

(1799-1805)

Leonid Žytkowicz

Vertė Marijus Blynas

(1)

Tuo laiku jie buvo naudojami — tikriausiai provizoriniam — kalėjimui. Dvi tankios eilės šaudymo angų iš priešakio ir šonų darė Subačiaus vartus tikrai stipria tvirtove.

Sekantieji — Aštriejai vartai dabartiniai Aušros Vartai senovėje buvo vadinami: Krėvos, Ašmenos, Medininkų, — nes pro juos ejo kelias į minėtas vietas, ir dar — „Aštriaisiais“. (Vert.) Tuo laiku, panašiai kaip ir dabar, susidėjo iš dviejų dalių: iš tikrų miesto vartų, pasibaigiančių viršuje atika (atika-dekoratyvinė, pridengiant stogą, sienelę. — Vert.) ir iš pristatytos prie jų iš miesto pusės koplyčios su stebuklingu Marijos paveikslu. Tie vartai, jei neminėti smulkmenų, nuo Smuglevičiaus laikų nepakeitė savo išvaizdos. Apie jų senoviskumą liudija iškalti nuo priemiesčio pusės langeliai, tikriausiai — gotiškos šaudymo angos. Koplyčia pastatyta tikrai 1829 metais.

Apvalusis bokštas, kaip matyti iš Smuglevičiaus atvaizdavimo, buvo dar pakankamai gerai išsilaikęs, tik keliose vietose supliešėjęs, turbūt 1794 metų kovų pasekoje.

Rudininkų vartų išvaizdą taipgi išsaugojo Smuglevičius. Priešakinę jų dalis smarkiai išsikūšusi į priekį, gi atkreiptoji į miestą dalis — du kart už pirmąją didesnė — buvo žymiai aukščiau virš sienos linijos iškelta; abi dalys, apdengtos plokščiu stogu, sudarė kaip ir terasas. Apie tų vartų sustiprinimą, be storių mūrų masių, liudijo dar dvi eilės apvalių šaudymo angų. (Rudininkų vartai, atidarantieji miestą į Krokuvos vieškelį, turėjo reprezentacinę charakterį, nes per juos įvažiuodavo atvykstantieji iš Lenkijos į Vilnių monarchai; — todėl reikia manyti, kad juos rūpestingiau kaip kitus užlaikė. Ant tos žemesnės vartų dalies, įėjimui įvairių religinių ir pasaulinių iškilmių proga organizuodavo vaidinimus. Pav. 1604 metais, gegužės 10 d. Sv. Kazimiero kanonizacijos paskelbimo proga, studentai įėjimui persirengę angelais vaidino ir atliko lotynišką dialogą. Žiūr. M. Lowmianska. Ateneum Wilenskie. 1933-1934 m. — Vert.).

Trakų vartai — pagal Krupovičių — buvo visai gerai išsilaikę: „aukštai išmūryti, apdengti stogu, turintieji 12 žingsnių ilgio (tik pat kiek ir Aštriejai), o pločio — aštuonius; vartuose nėra durų; po vartais, gūdryti skliautai, po jais akmenų grindinys“. Nuo miesto ir priemiesčio pusės juos puosė keturi, atrodo religinio turinio, paveikslai. Nuo vartų, per medinį tiltą skersai Kačergos upelį ejo kelias į „Pohulianką“ (Vilniaus priemiestį. Vert.)

Išorinę Vilniaus vartų išvaizdą Krupovičius aprašo tikrai indentiškoj išraišką kaip ir Trakų. Išvedame, kad jie buvo panašūs. (Tai jau nebuvo tie patys senieji „Vilejskos“ vartai atvaizduoti Brauno plane iš 16 amžiaus galo, kurie 16 amžiuje turėjo du šoninius bastijonus. Tie vartai 17 amž. jau buvo apgriuvię, bet apie 1760 metus buvo perstatyti. — Vert.) Homolickis, be šaltinių nurodymų, pažymi, kad 18 amžiaus antroje pusėje jie tapo pagrindiniai perstatyti kažkokiai tai iš Hylzenų, spėjama, kad Jono Augusto, — „Infantų“ autorius ir Infantų kasteliono. Viršutinėje tų vartų dalyje, nežinome nuo kada, tilpo koplyčia su stebuklingu Marijos paveikslu.

1778 metais vartai buvo jau apgriuvię, o koplyčia su paveikslu — apleista, bet kažkoks Pinksio rotmistras Jurgis Žukovskis, kaip pats vėliau ginčė su miestu tvirtino, savo lėšomis atnaujino vartus ir koplyčią ir aprūpino ją bažnytinėmis reikmenimis. To nemini Krupovičius, todėl manome, kad 1794 metais tikriausiai pašalino nuo vartų paveikslus, kad išgelbėjus nuo sunaikinimo.

Totorių vartai, kaip sakėme, sudarė tada Sv. Igno vienuolyno piliorius ir tuo pačiu buvo gyvenamu namu naudojamu kareivinėmis 86 kareiviams. (Dėl tos priežasties, kad nežinome tikros sienų toje vietoje krypties, negalime nustatyti nei tikslios Totorių vartų buvimo vietos, nei jų išvaizdos; gal būtų jie stovėję šiandieninėje Benediktinų ir Jėzuitų gatvių sankryžoje).

Paskutiniųjų — Slapiųjų vartų Krupovičius nemini, tačiau tenka manyti, kad jie jau seniai nustojo egzistavę, nes neseniai nugriautus Rudininkų ir Subačiaus vartus jis dar trumpai pamini: (Sv. Magdalenos — Slapiuosius — vartus, sprendama pagal dokumentinius pamėnėjimus, Vilniaus istorikė M. Lowmianska vaizduoja kaip angą su tiesiog sienoje įtaisytais viziais, nefortifikuotus, karo laikais užverčiamus medžiais; 18 amžiaus gale jų griaučiai nei nereikėjo, tereikėjo išimti iš jų lentas, jei tikrai jos nebuvo išvogtos...)

Galima tikrai tvirtinti, kad Marijos Magdalenos vartuose „uždarymo vartų“ tuokart jau nebuvo, — jų „neturi“ — Trakų, Vilniaus ir Totorių vartai, liko tikrai „dvigubi įėjimai“. Aštriuosiuose vartuose. — Krupovičiaus inventorius. Žiūr. M. Lowmianska. Ateneum Wilenskie, 1933-1934 m. — Vert.).

Sienos linija buvo tada, jau daugelyje vietų išgriauta. Priminsime, kad truko sienos prie Bernardinų vartų ir iš vienos pusės prie Spaso vartų. Su Smuglevičiaus ir Krupovičiaus parama galima nustatyti, kad siena prasidėjo tarp Spaso ir Subačiaus vartų ir baigėsi tarp Vilniaus ir Totorių, laikant ją toje ilgoje linijoje lygiai tęsiantis, neskaitant šen ten esančių, tikriausiai nedidelių išlaužimų.

Miesto siena, kaip pažymi Smuglevičius, nebuvo visur vieno aukščio. Ji turėjo viršuje tankias, vietomis net po dvi, šaudymo angų eiles ir buvo pakankamai stora, kad užpakalyje šaudymo angų liktų nors ir nedaug, bet platforma pabūklams ir gūlams.

Ar išliko nepakeistoje nuo pat pradžios išvaizdoje, ar taipgi buvo perdirbinėta ir perstatinėta? — nežinome. (Vilniaus miesto sustiprinimai aplamai išliko tokio pat formos, kokio juos prieš 300 metų pastatė jų statytojai, per tą laiką nepraturtinti naujais fragmentais. Sieną miestams tašydavo tikrai jos palaikymui ir tai išorinio pavojaus atvejais, valstybės valdžios raginimu. Tačiau nieko negirdėti apie perdirbimus, kurie būtų buvę kur nors pažymėti, nors ir magistrato sąskaitų knygos — taip vadinamuose — komorčanuose, išlikusiose nuo 17 amžiaus. Žiūr. M. Lowmians-

Skautai vyksta į stovyklas

Sakoma, kad skautai teturi dvejis metų laikus. Pirmas — 1-2 sav. stovyklos ir antras — 50-51 nepaprastai ilgų laukimo savaitės. Skautai atgija ir tikrai gyvena savo savitu gyvenimu tik stovykloje — gamtos prieglobstyje.

Džiugu pranešti skaitytojams apie gausias šių metų skautų stovyklas. Bus laikas, kada saulė patekėjusi pro vieną skautiškąją stovyklą, už tūkstančių mylių leisis pro kitos stovyklos lauzą.

Štai Petrinų išvakarėse „Ančiuko“ paežerė Loon Pond prie Lakeville, Mass. pradedama stovyklauti rytinio JAV pakraščio skautai iš Bostono vietininkijos. Atlante patekėjusi saulė, liepos 4-6 dienomis, pro Loon Pond kelias per plačiuosius JAV rajono plotus vakarop pro Kalifornijos kalnų pušyną prie kryžotinio ežero stovyklaujančią Los Angeles vietininkiją ir leisis į Ramųjį Vandenyną...

Birželio 28 — liepos 12 dienomis didžiųjų ežerų srityje vakarais spindės skautiškieji Chicago „Lituanicos“ ir „Aušros Vartų“ tuntų stovyklų lauzai bei skambės skautiškosios sutartinės.

Liepos 4-6 dienomis Tabor Farmoje J. Bačiūno vasarvietėje užplūs Akademinių Skautų Sąjūdžio nariai. Jie šalia manymosi gamtoje diskutuos skautybės bei studijų temomis.

Kiek vėliau, liepos 21 — rugpjūčio 4 d., Niaurų ūkyje išsitys Clevelando skautų ir skautų palapinių sodžius. Palapinės skautams jau užsakė Skautų Tėvų Rėmėjų Komitetas.

O rugpjūčio mėn., ar tik ne Kedro Kalnų stovyklaus Bostono skautų „Baltijos“ vietininkija.

Kiek šiaurėliau — Kanados rajone prie Hamiltono, birželio 27 — liepos 1 d., suskrenda vienon stovyklon Toronto, Hamiltono ir Londono (Ont.) vietinių skautai. Neatsilieka ir Montrealio skautų tuntas, kuris stovyklaus liepos 18-27 dienomis.

Ir iš anapus Atlanto ateina gandas: Vokietijos rajonas stovyklauja liepos mėn. pradžioje. Anglijos rajono Vadeiva sktn. K. Vaitkevičius liepos 26 — rugpjūčio 4 d. rengia tradicinę to rajono vasaros stovyklą. Laukia suvažiuojant arti 100 skautų. Did. Brit. Lietuvių S-ga labai efektingai remia lėšomis šią stovyklą. Joje numatoma praversti skiltininkų kursus, nes emigracinė banga labai praradino skautų vadovų eiles.

SKAUTISKASIS RADIO AIDAS APIE TĖVYNĖS SKRIAUDAS

New Yorko liet. skautai vyčiai per Ginkaus radiją išpūdingai paminėjo Siaubingąjo birželio dienas. Sktn. dr. Henrikas Lukoševičius skaitė dienos temomis pašnekėsį, iškeldamas šių dienų politikų klaidas, dėl kurių ir Lietuva dabar taip sunkiai kenčia. Po to, skautai vyčiai, skautės A. Bichnevičiūtės padedami, suvaidino vaizdelį iš pirmųjų trėminių Lietuvoje. Ši programa sulaukė plataus atgarsio klausytojų tarpe, nes p. Ginkus gavo daug pasigerėjimą reiškiančių laišku apie sktn. dr. H. Lukoševičiaus pašnekėsį ir sk. vyčių vaidinimą.

PAS BOSTONO SKAUTUS

Išnaudodami puikų orą Bostono skautai ir skautės dažnai iškyla gamtoje. Birželio 14-15 d. 7 „lapinai“ dalyvavo amerikiečių skautų išklyje (Explorers Rendez-vous) — Loon Pond stovyklavietėje, kur lavinosi skautų manymosi gamtoje pratinuose. Į šią stovyklą birželio 28 d. 6 val. ryto vyksta stovyklauti kėstutėnai ir „lapinai“.

Kiek anksčiau 16 kėstutėnų turėjo smagią iškylą Blue Hills rezervate. Ten teko susitikti su Bostono latviais skautais, kurie šią vasarą tame rezervate žada ilgiau pastovyklauti.

DLK Gedimino vilkiukų draugovė birželio 15 d. turėjo iškylą į Franklin Parką, kurioje lavinosi žaidimuose ir gaminosi valgi. Dieną anksčiau jie turėjo priešatostoginę dr-vės sueigą, kurioje Bostono skautų vietininko įsakymu jų nenuilstamas draugininkas Vytautas Strolia buvo pakeltas į vyresniojo skiltininko laipsnį.

Neatsilieka ir skautės. „Voverys“ su vadove skilt. Dalia Barmute iškylavo Arnold Arboretum Botanikos sode. Jos stebėjo gausiai ir puikiai žydinčias gėles ir medžius. Rugpjūčio mėn. Bostono skautės turės savo stovyklą.

Bostono skautės ir skautai džiaugiasi savo vadovų ir vyresn. amžių narių pasisekimais mokslė. Skautų vietininkui sktn. L. J. Končiui Tuft College suteikė bakaluro laipsnį. Vyresn. skautėi Gr. Čaplikaitėi tokį pat laipsnį suteikė Bostono U-tas.

Kėstutėnų draugininkas vyresn. skilt. A. C. Banevičius ir skautė vadovė skilt. D. Barmutė baigė gimnazijos mokslus

(high school). Skautas R. Bričkus baigė Technical High School.

VOKIETIJOJE ATRASTAS „BUDYS II“

Anot Skautų Aido gauta žinių iš Vokietijos, kad Kieľ'je yra aptiktos kelios lietuviškos jachtos. Jos karo metu buvo vokiečių atgabentos iš šventosios uosto ir po kapituliacijos privačių asmenų neteisėtai pasisavintos. Jų tarpe yra ir Lietuvos Skautų S-gos Hai tipo jachta „BUDYS II, T-7“. LTB Vokietijos Krašto Valdyba deda pastangas jachtas atgauti jų teisėtiems savininkams.

SKAUTŲ JACHTA TORONTE

Kanados rajone, Toronto lietuviai jūrų skautai įsigijo 3 tonų jachtą ir sklypą prieplaukai Ontario ežero krante. Pirmajai kelienei pasifrinktas Rochesteris, N. Y. JAV-bės, į kur jūrų skautai buriuos per Ontario ežerą.

SKAUTŲ BROLIJOS VADIJOJE

LSB Vadijos ūkio Skyriaus Vedėjas sktn. Z. Paulionis paruošė skautų registracijos, savos spaudos prenumeravimo ir mokesčių rinkimo planą, kurį Vadija birželio 15 d. posėdyje Toronte svarstė ir priėmė. Tam planui vykdyti skautų vienietai per rajonų Vadeivas gaus atitinkamas instrukcijas bei anketas.

PAIEŠKOJIMAI

BASAITĖ - VAIGAUSKIENĖ Stainslava, iš Rūdupio km., Luokės vl.

DAPSYTĖ Emilija, gim. Amerikoje, gyvenusi Musteikių k., Tauragnų v., Utenos ap.

DEGUTIS Adomas ir Jonas ir DEGUTYTĖ - LENKIENĖ Ona, iš Vinkšnupių k., Bartininkų v., Vilkauskio ap.

HILDEBRAND - PILPAVIČIUTĖ Julija.

HOFMAN (NEIMAN) — ŠUBERTAITE Olga, iš Lydavėnų k., Šiluvos v., Raseinių ap.

KAIRYS Endrius ir Jurgis, iš Molupio k., Batakių v., Tauragės ap.

KAMINSKAS Jurgis, iš Pravelių k., Jonavos v., Kauno ap.

LAURINCIVS - MACIKAITĖ Marjona, iš Švėkšnos, Tauragės ap.

LENKIENĖ-DEGUTYTĖ Ona ir DEGUTIS Adomas ir Jonas iš Vinkšnupių k., Bartininkų v., Vilkauskio ap.

MACIKAITĖ - LAURINCIVS Marjona, iš Švėkšnos, Tauragės ap.

MASIOTIENĖ Marija, iš Jievašonių k., Rumbonių parap., Antnemunio vl., Alytaus ap.

NEIMAN (HOFMAN) — ŠUBERTAITE Olga, iš Lydavėnų k., Šiluvos v., Raseinių ap.

PILPAVIČIUTĖ - HILDEBRAND Julija.

PIVORIŪNAS Petras, iš Moškėnų k., Panemunio v., Rokiškio ap.

SAJAUKA Vincas, iš Obelių vl., Rokiškio ap., Trumponių k.

SUBERTAITE — NEIMAN (HOFMAN) Olga iš Lydavėnų k., Šiluvos v., Raseinių ap.

TUMOSA Antanas ir Jonas. VAIGAUSKIENĖ - BASAITĖ Stanislava, iš Rūdupio km., Luokės vl.

ZALGEVIČIUS Aleksandras ir Vladislavas, iš Baisogalos vl., Kėdainių ap.

Jieškomieji ar apie juos turintieji bet kurių žinių prašomi atsiliepti Lietuvos Generaliniam Konsului šiuo adresu:

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

RKO KEITHS 105th THEATRE

GREETINGS and BEST WISHES

EMMETT MEADE

SLATE ROOFING CONTRACTOR

3288 EAST 130th STREET

SK 1-8139

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

Bundy's Euclid-Green Hardware

Bundy's Mayfield Green Hardware

B. P. S. PAINTS EMAMELS AND FLATLUX

Complete Line of Hardware and Plumbing Supplies

4495 MAYFIELD RD.

EV 1-7300

EUCLID & GREEN RD.

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

JACOBSON FURNITURE CO.

Complete Line of Furniture
Appliances and Television

2847 LORAIN AVENUE

WO 1-6287

GREETINGS and BEST WISHES

WHITE TOOL AND SUPPLY CO.

1235 WEST 6th STREET

MA 1-0235

17903 St. Clair Avenue

Kenmore 1-6600

14651 Lorain Avenue

Clearwater 1-4470

BEST WISHES

UNITED PROVISION

CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

KRAMER'S LOUNGE BAR

Serving the Finest Choice, Wine—Liquor—Beer

747 East 185th Street

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

GLENVILLE DAIRY

Established Over 40 Years

Homogenized Vitamin D. D Milk—Grade A Products

832 East 100th Street

MU 1-6384

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

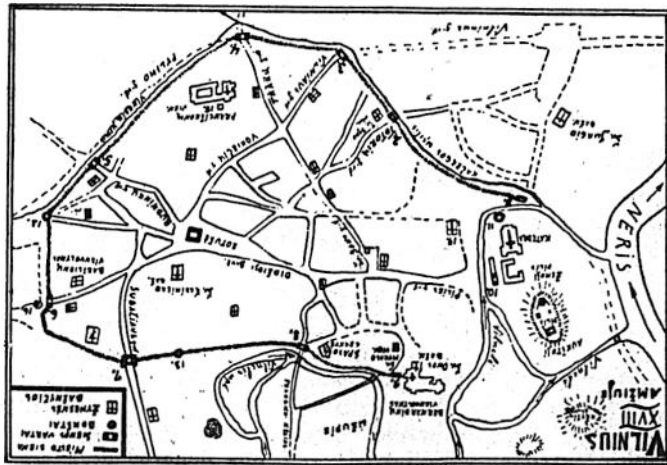
KURTZ DRUG CO.

PRESCRIPTION SPECIALISTS

K. N. Bannon & R. W. McLeod, Props.

14715 Detroit Ave.

BO 2-2200

ka. Ateneum Wilenskie. 1933-1934 m. Vert.) Apraskyta ir supliešėjusi, neuždengta nuo lauko kita gynybinė linija, siena — galima manyti — didelės ginos vertės neturėjo, juo labiau todėl, kad Vilnius nepasė 1536 metais Zigmanto Senojo išleisto įsakymo nukelti namus nuo tiesioginės sienų kaimynystės, o Vilniaus gyventojai, išlaikę sumažinimo tikslais, noriai pristatydavo prie jos savo pastatų sienas.

Todėl sienų sunaikinimo ir neprižiūrėjimo pagrindas nuostabi sutampa su to laiko aktyvėjimu apie vartų taisymo 1799 metais išlaidas; — tikrai sunku manyti, kad tada galvota apie jų apsaugojimą. Matyti, atsižvelgiant į nesaugumą, susilpnėję mūrai buvo palaikomi nuo galimo gruvimo pavojaus.

Kitais to išaiškinti nenokame.

(Bus daugiau)

Nauja Samburio vadovybė New Yorke

Lietuvių akademinių studentų korporacijų samburio visuotinis susirinkimas, įvykęs 1952 m. birželio mėn. 20 d. Brooklyne išsirinco naują valdybą, į kurią įeina V. Abraitis, P. Ališauskas, Paprockienė, S. Mackevičius ir D. Penikas. Susirinkimas nutarė tinkamai paminėti "Neo-Lithuania" korporacijos įsisteigimo 30 metų sukaktį.

TAUTINĖS SĄJUNGOS I SKYR. SUSIRINKIMAS

Š. m. birželio mėn. 21 dieną Tautininkų Klubu patalpose Brooklyne įvyko I-mosios skyriaus visuotinis susirinkimas.

V. Rastenis padarė pranešimą apie Bostone buvusį Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų suvažiavimą. Apsvarstyta ateities veikla ir nutarta š. m. lapkričio mėn. 23 d. suruošti Lietuvos kariuomenės paminėjimą. Tam reikalui išrinkta komisija.

NEW YORKE ĮSISTEIGĖ LIETUVIŲ BENDRUOMENES APYLINKĖ

New Yorke gyvenančių lietuvių savo laiku buvo išrinktas 11 asmenų organizacinis komi-

tetas. Jo uždavinys buvo suorganizuoti lietuvių visuomenę Amerikos Lietuvių Bendruomenę pagal jos statuto nuostatus. Šis organizacinis komitetas nusprendė pradžioje steigti tik vieną apylinkę, kurios gali priklausyti visi New Yorke lietuviai, kol jų gyvenamosios apylinkės vėliau bus įsteigtos atskiros apylinkės, į kurias jie pagal savo gyvenamąją vietovę tarės perei.

Š. m. birželio mėn. 22 dieną Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne įvyko Lietuvių Bendruomenės New Yorke I-mosios apylinkės steigiamasis susirinkimas, kuris, apsisvarstęs organizacinio komiteto pasiūlytą apylinkės organizuoti planą, jam pritarė ir įsteigė New Yorke I-mąją apylinkę. Į New Yorke I-mos apylinkės valdybą visuotinis susirinkimas išrinko šiuos asmenis: Kazį J. Krušinską, Jurgį Kiaunę, Dr. Bronių Nemicką, Vytautą K. Jonyną ir Vaclovą Alksnį; kandidatais liko: V. Vaitiekūnas, Radziva, kun. Račkauskas ir L. Virbickas. Revizijos komisijon išrinkti: Br. Kulys (pir.), Dr. Dumbrys ir D. Penikas (nariai).

Po visuotinio susirinkimo išrinktoji valdyba pasiskirstė pa-

reikomis šiaip: K. J. Krušinskas — pirmininku, V. K. Jonynas ir V. Alksnins — vicepirmininkais, Dr. Br. Nemickas — sekretoriumi ir J. Kiaunė — išdinininku.

Pr. Pak.

ŽINIOS IŠ LOS ANGELES

GERA LIETUVIŠKOS MOKYKLOS ATESTACIJA

Š. m. birželio 21 d. vakare Los Angeles danų svetainėje įvyko šaunus lietuvių pobūvis, kurį surengė Irenos BERTULYTĖS, Sigutės DOBKĖVIČIŪTĖS, Dalios KARALIŪTĖS ir Jinos PAMATAITYTĖS tėvai, tų mergaičių aukštesnės mokyklos baigimo proga. Vaisių metu gausiai susirinkę svečiai pasakė daug kalbų, pareiškė nuostabių linkėjimų, įteikė dovanų abiturientėms. Vitos keturios abiturientės yra labai aktyvios tautinių šokių grupės dalyvės, nekalbant apie dalyvavimą kitose organizacijose, k. t. choras ir kt.

Pažymėtina, kad šios abiturientės gimnazijon stoji tremtyje — Vokietijoje, lietuviškos tremties mokyklon, jos nebaigusios atvyko Amerikon, čia stoji aukštesniojo mokyklon ir jį baigę jokių sunkumų, su labai gerais pažymiais, baigė kartu su tais, kurie tas mokyklas pradėjo nuo pirmųjų metų. Be abejo, tai yra labai gera lietuvių ir lietuviškos mokyklos atestacija.

Š. m. birželio mėn. 21 d. Los Angeles mieste įsisteigė Lietuvių žurnalistų Sąjungos skyrius, kurio valdybą išrinkti: pirmininku — V. Bakūnas, sekretoriu — M. Starkus ir išdinininku — Br. Raila.

Prie šv. Kazimiero parapijos bažnyčios veikianti Los Angeles lietuvių sekmadienio mokykla birželio 22 d. dideliu parengimu, parapijos salėje, užbaigė mokslo metus. Mokyklą lankė apie 35 lietuvių vaikai, kurių tarpe keli yra Amerikoje gimę. Mokyklai vadovauja V. Paziūra, be jo mokytojais yra: Razutienė, Audronienė, Tumienė ir Skridulius.

Gerkite — kiek tik galite. Veltui. Taip, tikrai — nieko nereikės mokėti, nors išgersite po baką alaus kiekvienas. Na, tai bent parengimas. Ir užkandžių bus — ir tie veltui. Tokį, tikrai amerikonišką parengimą daro Los Angeles SLA 75 kuopa ir Amerikos Lietuvių Piliiečių Klubas, Eastside alaus daryklos patalpose. Alaus darykla duoda nemokamai savo puošnias patalpas ir alų, taip pat ir patarnavimą — nemokamai, nežiūrint kiek žmonių atsilankys ir kiek alaus išgers. SLA ir Klubas duos užkandžių. Šis "istorinis" mūsų kolonijoje parengimas, kur nebus prašoma pinigų už nieką ir nerenkama jokių aukų, buvo birželio 27 d.

Eastside alaus darykla kiekvienais metais skiria po tokią dieną bet kuriai didelei organizacijai. Šiomet tai kaip tik atiteko lietuviams.

Seniausias ir gražiausias ilus truotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Susipažinti siunčiamas dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Birželio dienos Omahaje

Čia buvo paminėta mūsų tautos tragedijos pradžia — pirmieji masiniai trėmimai iš Lietuvos į Sibirą. Lietuvių parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos už žuvusius Rusijos stepėse lietuvių tremtinius, o parapijos salėje įvyko minėjimo aktas. Pritaikintą tai dienai pasikaitą skaitė E. Petraška. Meninė dalis kiekybės atžvilgiu buvo mažiau negu kukli. Tik vienas skaudus mergaičių pasirodymas, trukęs vos keleta minučių ir... viskas.

Minėjimo metu pravesta rinkliava davė \$48,50, kurie, atskaičius keletą dolerių minėjimo rengimo išlaidoms padengti, pasiųsti ALT Centrai š. m. Laisvės Mobilizacijos Vajaus Nebraska skirtos kvotos sąskaiton. Minėjiną ruošė ir jį pravedė vietos LTB Valdyba.

Keista, o drauge ir skaudu, kad lietuviai — tremtiniai patys Tėvynėje pergyvenę tas tragiškas dienas, nenori ar "neturi laiko" to skaudaus įvykio paminti. Tiesiog gėda ir pasakyti, kad, iš virš 1000 Omahaje gyvenančių lietuvių — tremtinių, minėjime dalyvavo tik apie 70 asmenų.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS RĖMIMAS

Prieš metus laiko įsisteigęs Vasario 16 Gimnazijai Remti Būrelis turėjo metinį susirinkimą. Būrelio Valdybos vardu pranešimą padarė M. Aukštuolis. Iš pranešimo paaiškėjo, jog Vasario 16 Gimnazijai metų bėgyje buvo pasiūsta \$116. Ši suma buvo sudaryta iš būrelio narių mėnesinių įnašų. Susirinkimas išrinko ir naują būrelio valdybą, kurią sudaro: J. Cicėnas, J. Narkevičius, A. Antanėlis ir A. Reškevičius. Nutarta šiais mokslo metais įsipareigoti išlaikyti bent vieną Vasario 16 Gimnazijos mokinį.

MOKSLO METŲ UŽBAIGTUVES

Birželio mėn. 8 d. šeštadienio ir trečiadienio liuanistikos mokyklos suruošė mokslo metų užbaigtuves. Šeštadienio mokyklą lankė parapijinės mokyklos mokiniai, o trečiadienio — lankančiai gimnaziją (high school).

Apie mokslo eiga šeštadieninėje mokykloje pranešimą padarė mok. I. Pabilionienė, pažymėdama, kad nors pedagogai daug dėjo pastangų, jog visus lietuviukus pramokyti kiek sąlygos leidžia liuanistikos dalykų, tačiau dėl daugumos vaikų apsilėidimo ir nenoro, o tėvų nesidomėjimo — rezultatai menki. Parapijinę mokyklą lankė arti 150 lietuvių — tremtinių vaikų, o šeštadieninę mokyklą: įskaitant ir nereguliariai lankančius — apie 100, o reguliariai lankė tik — 51 mokinys. Taigi, tik 1/3! Šeštadieninėje mokykloje dėstė: kun. dek. J. Tautkus ir mokytojos — I. Pabilionienė ir E. Ribokienė. Maždaug nuo pusės mokslo metų vietoj E. Ribokienės — E. Petrikonienė.

Pranešimą apie darbą trečiadienio mokykloje padarė jos vedėjas mok. P. Adamonis. Trečiadienio mokyklą pradėjo lankyti 22 mokiniai, reguliariai lankė — 15. Šioje mokykloje pasiskirstę dalykais dirbo visa eilė mokytojų bei lektorių. Tikybą dėstė parapijos klebonas kun. J. Jusevičius, kitus dalykus mokytojai: P. Adamonis, F. Pabilionis ir R. Kasmonis ir lektoriai: J. Cicėnas, J. Narkevičius, J. Sakalaš, G. Aukštuolienė ir M. Aukštuolis.

Tėvų Komiteto vardu kalbėjo Pr. Totilas, dėkodamas pedagogams bei lektoriams už pasišventimą, kurį jie parodė, nes, nutraukdami nuo savęs liuoslaidį, aukoję jį lietuviškos jaunuo-

menės mokymui bei auklėjimui. Tėvų Komiteto pirmininkė M. Mickevičienė išdalino mokytojams bei lektoriams komiteto skirtas kuklias dovanėles.

Mokslo metų užbaigtuvių proga sveikino mokytojus ir mokinius vietos LTB Valdybos pirmininkas J. Bukšnyš, įteikdamas mokytojams padėkos raštus. Toliau sekė meninė dalis, kurią išpildė liuanistikos mokyklas lankiusieji mokiniai. Jie padėklamavo, padainavo, paskambino pianinu ir pašoko. Užbaigtuvės baigtos kukliomis vaisėmis, kurias mokiniams surengė Tėvų Komitetas.

A.L.T.S. WORCESTERIO SKYRIAUS JONINIŲ GEGUŽINĖ

Įvyko birželio 22 d. Babrauskos ūkio pavilijone ir sutraukė daug svečių. Matėsi svečių iš Bostono, Brocktono ir kitų artimesnių vietovių. Šitam pirmajam vasaros išvažiavimui Worcesterio skyrius ir Worcesterio Moterų Socialinis klubas V. Klienienė vadovaujant, kruopščiai pasirengė.

Ponios pagamino skanių dešrų ir pyragų, vyrai vikriai vaidino ištroškusius svečius alučiū. Šokiai ir sutartinės skambėjo iki pusianakčio. Tai buvo vienas ir gausniausių, gerai organizuotų ir pravestų vietos gegužinių, suteikęs malonią pramogą svečiams. Gegužinę tvarkė ir jamė dirbo šie skyriaus nariai:

V. Klienienė, E. Jankauskienė, S. Babrauskienė, J. Lendraitienė, Jonytienė, M. Lauzonienė, A. Šinkevičienė, P. Repšienė, Kostas, Žideliene ir visa skyriaus valdyba su pirm. J. Matulevičium. Visiems pasidarbavusiems parėngime valdyba reiškia padėką.

A.L.T.S. Worcesterio skyrius įsipareigojo išlaikyti vieną Vasario 16-tosios gimnazijos mokinį, kas mėnesį siunčiant po \$20. Šiuo reikalu rūpinasi Vytautas Orentas. Jau susirašyta su Vasario 16-tosios gimnazijos vadovybe prašant pranešti mūsų skyriaus šelpiamo mokinio pavardę.

Tragiškojo birželio minėjimas, kurį surengė Tremtinių B-nės valdyba gražioje Amerikos Karo Veteranų salėje, praėjo įspūdingai ir gerai organizuotai.

Paskaitą skaitė J. Brazaitis. Meninę programą atliko: šeštadieninės lietuvių "Vargo Mokyklos" mokiniai, mokytojų M. Lūnecko ir Dabrilienės vadovaujami. Suvaizdino scenos vaizdėlį "Leiskit j Tėvyne". Programoje dar dalyvavo Lietuvos operos solistas Ip. Nauragis. Choras vadovaujamas muz. Juozaičio ir tautinių šokių grupė vadov. L. Savickaitės.

Susirinkusių buvo priimtos rezoliucijos: U.S.A. prezidentui H. Trumanui, Valstybės sekret. D. Achesonui, U.S.A. senatoriams — Mas. valstybės H. C. Lodge, L. Saltonstall ir Mass Valstybės kongresmanui H. Donohue.

Rezoliucijas gražioje anglų kalboje paruošė Amerikos lietuvaite O. Keršytė. Programą vedė T. V. Kultūros reikalų vadovas J. Vizbaras. Minėjimą atidarė ir padėkos žodį užbaigiant tarė T. V. pirmininkas St. As-trauskas. Aukų surinkta \$170.

J. Sūdavas

Ar jau pirklai

Vilties,

spaudos ir radijo

draugijos

nario lakštus?

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Atrodyk-vėsi

Jauskis-vėsi

Būki-vėsi

CRINKLE CREPE

Trumpos
Pižamos

2.49

Pritaikyti
dydžiai
32
34
36
38
40
(12 iki 20)

Pašto ir telefono užsakymai priimami kol neišpirkta.

Saukite CHERRY 1-3000

The May Company's Lingerie Department

CHICAGIEČIAI, ĮSIDĖMEKITE

DR. ANTANAS RUDOKAS, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus
4701 S. Damen Ave. Chicago 9, Ill.
(47-sios ir Damen kambaras)
Prima 6-9 val. vak.;
šeštad. 10 v. r. — 6 v. v.; trečiad. tik susitarus. Tel. YA 7-7381

TAUPYTI GALITE IR LAIŠKAIS!
TAUPYKITE PAS SAVUS!
STANDARD FEDERAL
STIPRIAUSIA TAUPYMO ISTAIGA
AMERIKOJE MOKA AUKŠTA DIVIDENDA
TURTAS per \$31,000,000
ATSARGOS FONDAS \$ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas • Telef. Virginia 7-1141
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4 val. po pietų, ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro, trečiadieniais uždaryta.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

KOSCIUSKA IR AMERIKOS NEPRIKLAUSOMYBĖ

1775 metais britų kareiviams padarius užpuolimą Massachusetts kolonistų, įsiekant ginklų, prieita atviro ginkluoto susirėmimo. Tai atidarė ugnį Amerikos kolonistų kovai už nepriklausomybę. Ta ugnis plito, ir liepos 4, 1776. Philadelphiaje susirinkęs antras kolonistų kongresas — atstovaujęs 13 kolonijų ir mažiau negu 4,000,000 gyventojų — paskelbė Nepriklausomybę.

To kongreso salėje, vadinamoje Nepriklausomybės sale, dabar, kaip didelė šventybė vienoje pusėje laikomas persikėlęs Nepriklausomybės varpas, plyšęs į beskambinantį lemtingą dieną — liepos 4.

Nors tada žinios ėjo labai lėtai, bet kultūringą pasaulį pasiekė ir sukėlė visų susidomėjimą, ypač Europoje.

Tadas Andrius Bonaventuras Kosciuszka, Naugarduko bajoro sūnus, kuris jaunystėje surišo savo gyvenimą su militarine tarnyba Lenkijoje, baigęs Kadetų kursą Prancūzijoje, paskirtas Varšuvoje keruomenės kapitono, po nepasėkmingos mėsės, kai Sosnavičiuose lietuvis generolas Saskauskas neleidžia jam vesti savo dukterį, kuri ištėkė už lenko kunigaikščio, vėl atsiradęs Paryžiuje, ten susipažino su Amerikos kolonijais jau atstovaujančiu Benjaminu Franklinu, 1777 metais atvyko į Ameriką ir įstojo Jurgio Washingtono vadovaujamoje suvienytų kolonijų valstybės kariuomenėje.

Tais pat metais Amerikon atvyko ir kitas Amerikos istorijoje pragarstėjęs kariuomenės, prancūzas generolas LaFayette. Jiedu buvo paimti į Jurgio Washingtono štabą, Kosciuszka pulkininko laipsniu inžinierių batalijone. Karui pasibaigus gen. LaFayette tuoj grįžo Prancūzijoje, įsivėlė į ten besikuriantį revoliuciją ir 1789 metais buvo vienas iš revoliucijos vadų. Kaip didžiųjų kilmės, jis vėliau išliko gyvas tik pabėgdamas užsienin ir išbuvęs Austrijoje nelaisvėje penkis metus, vėliau Napoleono išlaisvintas.

Kosciuszka dalyvavo eilėje mūšiu, kurie nulėmė kolonijų laisvę; 1783 metais pakeltas majoro-generolo laipsniu ir sulaukęs kongreso viešos padėkos. Jis greičiausia buvo pirmutinis lietuvis pasiekęs Ameriką.

Gen. Kosciuszka grįžo Lenkijon 1786 metais, palmdamas vadovauti Lietuvių-Lenkų Respublikos sukilimui prieš rusus, pradėjusius Lietuvos-Lenkijos plėšymą.

"Lenkas patriotas"

Gen. Kosciuszka Amerikos istorijoje liko žinomas kaip "Lenkas patriotas", ir lenkai didesnė savo kolonijose turi pastatę jam paminklus. Prie jo paminklų gegužės mėnesį Amerikos lenkai stengiasi paminėti 1791 metų gegužės 3 Konstituciją, kur pakviečia žymesnius amerikiečius kalbėti, ir tie kartoją vis tą patį — "Kosciuszko — lenkas patriotas". (Amerikiečiai Kosciuszko taria: "Kaski-asko").

Lietuvos istorija apie Tada Kosciuską užsimena, bet neduog. Po I pasaulinio karo Amerikoje kai kurie lietuviai padėjo daug pastangų išpopuliarinti Kosciuskos lietuvišką kilmę, bet tos pastangos baigėsi bergždžiai. Amerikoje niekas nepalinko vadinti Kosciuską lietuviu ir Amerikos istorijos knygose pakeitimų, kad jis buvo lietuvis, nepadarė ir matomai nedarys.

Amerikoje gimęs lietuvis, Thomas Shamis, apie 25 metus atgal, išleido savo paruostą anglų

kalba 20 pusl. knygėlę, "KOSCIUSKO", kurioje telpa įdomių žinių apie Tada Kosciuską ir jo kovas už Lietuvos-Lenkijos Respubliką po sugrįžimo iš Amerikos.

1792 metais, jau būdamas brigados generolu, kai Lenkijos karalius sutiko su antru Lietuvos — Lenkijos valstybės padalinimu, susigraūžęs Kosciuszka išvyko Leipzigą, paskiau Paryžių, kur gavo Prancūzijos pilietybę.

1794 metų sukilime Kosciuską vėl grįžo dirbti, prie Raclavičių sumušdamas rusų kariuomenę paskiau dar kariavo iki spalio 10 dienos, kada ties Macejoviciais mūšyje su rusais nukrito nuo arklio ir susižeidęs suuko, "Finis Poloniae!" — kas reiškė paskutines Lietuvos — Lenkijos laisvės dienas.

Patekęs rusų nelaisvėn, buvo paleistas caro Povilo, kai jis užėmė sostą 1796 metais. Bet Rusijai jis tarnauti atsisakė ir 1797 metais vėl atvyko Amerikon. Čia jį iškilmingai pasitiko Jurgis Washingtonas, tada buvęs prezidentas ir kiti Amerikos nepriklausomybės kovų vadai. Kongresas paskyrė jam pensiją ir žemės, ir Kosciuską apsigyveno Philadelphiaje.

Gyvenant Philadelphiaje, 1798 metais Kongresas įgaliojo Kosciuską vykti Prancūzijoje su ypatinga misija. Ten jis susitikęs su Napoleonu I, kuris pažadėjęs jam atstatyti Lietuvą ir Lenkiją ir padovanojęs jam Jono Sobieskio kardą.

Kai Napoleonas buvo nugalėtas ir 1814 metais sąjungininkai įėjo į Paryžių, Kosciuską, gyvenęs netoli Paryžiaus, pasiuntė Rusijos carui laišką, prašydamas Lietuvos ir Lenkijos piliečiams amnestijos, laisvo sugrįžimo treniriniams, steigimo mokyklų ir pilnos savasties savo namų. Caras Aleksandras I atsakė Kosciuskos prašymui prielankiai. Bet apvilts caro neišpildytą prižadą, Kosciuską dar rašęs Aleksandrui, esančiam Vienoje, liepos 10, 1815: "Aš gimiau lietuviu, ir beliko man vos keli metai gyventi; tačiau nežinoma ateitis tebedengia mano gimtąją kraštą ir jo likimą. Aš negaliu užmiršti tų garbingų prižadų, kuriuos jūsų imperatoriška didenybė padarė man ir keletui mano patriūtų draugų".

Į šį laišką Aleksandras nieko Kosciuskai neatsakė.

Jis tada išvyko į Šveicariją apsigyventi ir ten mirė spalio 15, 1817 (buvo gimęs vasario 12, 1746 m.). Savo dovaną Amerikoje, kario pensiją ir žemę, pavadė vienam žymiam veikėjui, vėliau prezidentui Thomas Jefferson, paskirdamas tais pinigais išpirkti kiek galima Amerikos vergams — negrams laisvę — taip Kosciuską idealizavo žmonijai laisvę.

PAZVELGUS PRAETIN

1889, liepos 6 — Lietuviai darbininkai iš Spring Valley, Ill., pradėjo šauktis į kitų kolonijų lietuvių sumesti jiems aukų gelbėti nuo bado, nes iš savo algų kasyklose jie negalį pragyventi.

1892, liepos 4 — Teatrališka Draugija suvaizdino pirmutinį didelį lietuvišką veiklą Amerikoje, "Kova ties Grunvaldu".

1892, liepos m. — Lietuvių Mokslo Draugija Amerikoje pradėjo leisti žurnalą "Apšvieta", ėjusį apie metus laiko. Ta draugija turėjo 7 skyrius, daugiausia Pensilvanijoje ir vieną Chicagoje.

1898, liepos 6 — Chicagoje, kun. Kriauciūno įkurtytos lenkės vienuolės gatvėje apspjaudė "Lietuvos" redaktorių J. Adamaitį-Serną, kaip "velnio apsestą".

1910, liepos 6 — Tėvynės My-

PAGRINDINĖ SĄLYGA SUSIPRATIMUI

Ministeris Povilas Zadeikis, duotame Nepriklausomos Lietuvos laikraščiai pasikalbėjime dėl Diplomatinės Tarnybos ir VLIKo santykių, tarp kitko taip sakė:

"Lietuvos diplomatinės bei konsuliškosios įstaigos užsienyje su savo šefu priešakyje, nujausdamos artėjančią krizę, ryšium su pasirašymu tarpusavio pagalbos sutarties 1939 m. spalio 10 d., informuodamos Užsienio Reikalų Ministeriją Kaune, jai padarė savo laiku eilę pasiūlymų, kas darytina užsienio krikščioniškosios, zės ištikus. Tos akcijos viena išdava buvo p. Juozo Urbšio, Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerio, cirkuliarinė telegrama Pasiuntinybėms, kad jos, atsitikime, jeigu Lietuvą ištiktų katastrofa, laikytų savo šefu p. Stasį Lozoraitį. Iš to galite matyti, kaip ir kada atsirado Lietuvos Diplomatinės šefas užsienyje, delei kurio veiklos, dalinai ir Tamstos triukšmas yra pasidarys. Vėliau, kai įvyko Sovietų įsiveržimas Lietuvon ir dar vėliau vokiečių karas su rusais, pradėjo atsirasti užsienioose ir Lietuvos tremtiniai — pabėgėliai. Lietuvai patekus į svetimųjų žnyples, pradėjo ten atsirasti pasipriešinimo komitetai, iš kurių galų gale išsivystė VLIKas, kuris pradėjo savo normalinį darbą tuoj po VE day, pirmoje pusėje 1945 m. Lietuvos įgaliojimų ministeriams ir konsulams, šalia sekimo įvykių Lietuvoje susidarė antras uždavinys, susipažinimo ir galimo bendradarbiavimo su VLIKo žmonių. Tas santykiavimas su VLIKu, kaip visuomeninės veiklos centriniu organu, buvo padiktotas pačių gyvenimo apytovų. Taip šis reikalas atrodė ir dabar, nekaltant apie būtinumą ar pageidautinumą. Kas dėl bendradarbiavimo formos, dėl jos nėra galutinai susitarta, bet per 5 m. laikotarpį įgytas tūlo laipsnio patyrimas, spėjimai pagrėitins pageidaujamą susipratimą, kaip Lietuvos valstybės įstaigos bei oficialūs pareigūnai, kurie atstovauja valstybinį tęstinumą, galėtų susitarti su visuomenės vėtrine organizacija, pasivadinusia Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu. Kalbamas susitarimas galėtų ir turėtų įvykti reikalo neatidėliojant, jei VLIKas save įpareigotų ir patenkinantį rolę, pritingama visuomenės organizacijai ir per daug nesiveržtų prie vyriausybės funkcijų". (Mano pabr. V. G.) (Neprikl. Lietuva, Nr. 16).

lėtojų Draugija išleido Dr. Vinco Kudirkos Raštų šešis tomus. 1914, liepos 5 — Atvyko Amerikon poetas kun. M. Gustaitis ir politikierius J. Gabrys. Jų tikslas buvo raginti amerikiečius prisidėti aukomis prie Lietuvos kultūrinio reikalo rėmimo. Pradėjęs I pasaulinis karas juos sulaukė Amerikoje ir jie prisidėjo prie kai kurių darbų sąryšyje su Lietuvos gelbėjimu ir seimo rengimu, iki galėjo grįžti Europon. Gabrys įsteigė Paryžiuje savo informacijos biurą.

1919, liepos 4 — Lietuviai suvažiavę į Washingtoną surengė įspūdingą demonstraciją.

1919, liepos 5 — Iš Lietuvos atvyko tula Turčinavičienė. Ji norėjo prisiplakti prie lietuvių, bet numatyta, kad ji dirba lenkams.

1920, liepos 20 — Jono Vileišio kviečiamas, suvažiavo New Yorko lietuvių finansinių bendrovių atstovai. Įkurta Lithuanian Chamber of Commerce. Kai kuriose kolonijose įsisteigė ir tos organizacijos skyriai.

1920, liepos 20 — Brooklyne įvyko "Vienybės" dienraščio bendrovės suvažiavimas. Paskelbta, kad bendrovė turi \$117,000 turto (su akcijomis).

Mūsų spaudos apžvalga

Čia yra išreikšta labai teisinga pažiūra į mūsų vadovaujančių veiksmų santykius. Ir tai yra patys principai, dėl kurių tiek ilgai ir žalingai ginčijamasi. Beje, iki šiol dar nėra jokių davinų spresti, kad VLIKas stengtųsi suprasti savo tikrąją vietą ir tikslą mūsų laisvinimo akcijoje.

KOKI JIS TURI TIKSLĄ

... Dr. Lemkinas atsiuntė telegramą iš Washingtono, iškeldamas genocido reikšmę Pabaltijo tautoms. (Parvažiavęs jis Jisų bendradarbiui nusistebėjo, jog tūlas lietuvių vadovaujantis diplomatas, "principe sutikdamas", neprisidėjęs prie akcijos amerikiečius paskatinti greičiau genocido konvenciją ratifikuoti). Iš visų kalbėtojų aiškiai išsiskyrė prof. Kazys Pakštas... (Almus, Tėviškės Žiburiai, Nr. 26).

Prieš kiek laiko tas pats Tėviškės Žiburių New Yorko bendradarbis rašė, kad vadovaujantis PLG asmuo išsireiškė, jog svetimi agentai ir pinigėliai reikalauja mūsų vadovybės... Kai apie tai pradėjo rašyti spauda, minimas bendradarbis paaiškino, kad tai buvusi tik jo asmeniška nuomonė.

Dabar vėl jis meta kaltinimą, dr. Lemkino žodžiais, tūlam mūsų diplomatai. Kyla pagrįstas įtarimas, ar po kiek laiko jis vėl nerasys atšaukimo?

GYVENTI IR DIRBTI NE VIENAI DIENAI...

"Niekas negali pasakyti, kaip ilgai dar reikės laukti išlaisvinimo aušros Lietuvai. Belaukdamis turime būti budrūs, plėsti lietuvišką darbą ir išnaudoti kiekvieną progą mūsų stiprėjimui. Turime gyventi ir dirbti ne vienai dienai, ne vien tik savo amžiu, o ilgesnei lietuvių bendruomenės atečiai. Mintis, kad po mūsų nors ir tvanas, neša greitą mirtį ir greitą mūsų išnykimą Amerikoje. Suaukę esame tokie kokie esame. Bet jaunimas bus toks, kokį jį paruos tėvai, mokyklos, organizacijos, radijo, spauda ir knyga. Kad tas lietuvių atžalynas laikytųsi kamieno, reikia jį maitinti tuo pačiu dvasiniu maistu, kokių išaugo ir gyveno tėvai ir tėvų tėvai". (Adv. A. Olis, Margutis).

IR NEZINAI TADA...

"Kai taip susimąstai apie skambius žodžius demokratijos vardu ir priekaištus kitiems ir tą pačią dūdą nepužiantiems ir kai pasižiūri, kiek demokratijos tuose išgarsintuose demokratinuose vietuose, visos sąvokos galvoje susimaišo. Ir nežinai tada, kas demokratas ir kas ta demokratija?" (B. Gražulis, Vienybė, Nr. 24).

BENDRUOMENĖS DUOBKASIAI

Tėviškės Žiburiai, rašydami Kanados Krašto Tarybos išrinkimo progą, taip pastebi:

"Mūsų nuomone, partijos ir pasaulėžiūrines grupes gali veikti savo keliu, o Bendruomenės organai turi visiems lietuviams bendrus uždavinius. Ir vėl kartojame šioje vietoje jau cituotą VLIKo pirmininko posakį: "Kas PLB įvėl į partinių kovų sukūpius, bus PLB duobkasy, bus tuo patim ir viso Lietuvos laisvinimo darbo kenkėjas". (Tėviškės Žiburiai, Nr. 25).

Labai teisinga, bet Bendruomenės organizavimo praktika rodo, jog duobkasiavimu jau užsiimama.

ŽODŽIŲ MAKALYNEJE...

"Mes nemaldaujame, kaip anie. Mes esame bajorai ir net didesni už istorinius lordus, nuvykusius

į niūrų, negyvenamą pajūrį iš ošiančių bangų ir plazdenančių žuvėdrų naujam tarpšniui mandato gauti. Kas, kad mūsų kilmė įtaringa, bet tik mūsų galva tegali turėti tris nuomones vienu ir tuo pačiu klausimu..."

"Kai skaitai apie būtas ir ne-būtas "problemáticas" ir apskritai raštu duotą "pasikalbėjimą", prisimena kaikiurių europinių ar nūdienio peroniško tipo "vadų" "pasikalbėjimai". "Pasikalbėjimas", tik tuo geras, kad vargšus skaitytojus vers būtinai pirkti K. Borutos "Tarptautinių žodžių žodyną". Visa tai teltėka vėjams, juk nepatogu mokyti lietuvių kalbos, kad ir blondinai žilsterėjusius..."

"Kiekvienas gramatinis veiksnys yra daiktas, asmuo. Jį įveiksminta tarinys. Jei mes teturime veiksnius be tarinių ir daug besiekiančius veiksnelius be prasmės, vargas mums, kad mūsų dirvonai neįrami, o kovos ginklai rūdyja... (Gediminas — Galva, Tėviškės Žiburiai, Nr. 24 ir 25).

Vyt. Gedrimas

SAULĖS SPINDULIAI SILDOMI NAMAI

Tai nėra projektas, nes toks namas 1948 m. pastatytas JAV-se, Powisset St., Dover, Mass., netoli Bostono. Tai yra penkių kambarių pastatas, visoje N. Anglijoje žinomas kaip "The Sun House", kuris priklauso Newton College profesorui A. Nemethy. Profesorius su žmona ir šešerių metų sūnėna čia šiltai gyvena per ištisus metus. Namuose nėra nė vienos krosnies, nė jokio elektrinio ar kt. šildymo prietaiso; namus šildo saulės spinduliai net ir tamsiomis apsiniaukusiomis dienomis. Visa šildymo sistema yra gana paprasta, nesudėtinga ir veikia jau per ketverius šio pastato gyvavimo metus.

Namų vienalaidsio stogo pastogė, kuri baigiasi didžiuliu (apie 576 kv. pėdos) šiltdaržio pobūdžio langu, einančiu per visą į pietus atkreiptą fasadą, tam tikroje tvarkoje yra sudėtos "šilumos skrynios" ar "laikyklos", kurios ir surenka bei akumuliuoja saulėtų dienų spindulių šilumą. Šilumos "saugojimui" yra panaudotas sodos junginys, vad. Sodium Sulfate Dekahydrate, kuris gautąją šilumą išlaiko 10-12 dienų ir po to turi būti pakeistas nauju. Žiemą šilumos kiekį po namus paskirsto automatiškai termostatiniai reguliatoriai.

Šią šildomąją sistemą išrado ir namus suplanavo Cambridge mokslininkė — solaristė Dr. Marie Telkes, kuri pati pirmuosius mėnesius yra juose ir gyvenusi. Namai ir visi šildymo įrenginiai lankytojams, kurių jau tūkstančiai čia lankėsi, mielai parodomi. Sunku pasakyti, ar galima būtų šitokių būdų "kūrenti" ir Lietuvoje, nes pirmiausia nežinia kiek ten atsieiti minėti chemikalai. Tačiau kolegoms inž., arčiau gyvenantiems, galima būtų patarti tą namą aplankyti. Dar reiktų paminėti, kad Bostono rajone per tris žiemos — gruodžio, sausio, vasario mėn. esti apie 50 saulėtų dienų (1951 m. — 53). Vasaros metu, sako, tos pačios sistemos pagalba galima namus ir vėsinti.

Techn. žodis

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesių

pabalgos!

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

SURPLUS VALUE CENTER

4636 ST. CLAIR AVENUE

EX 1-6749

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

THE CLEVELAND BUILDERS SUPPLY COMPANY

COAL DIVISION

MARION BLDG.

MA 1-4300

GREETINGS and BEST WISHES

LA GANKE & SONS STAMPING CO.

864 EAST 140th STREET

GL 1-0278

GREETINGS and BEST WISHES

STEEL FABRICATORS CO.

CENTER AND SPRUCE

TO 1-2643

GREETINGS and BEST WISHES

AMALGAMATED ASS'N. OF ST. & E. RY.

740 SUPERIOR AVENUE, W.

Harry Lang — Secretary

HOLIDAY GREETINGS
TO YOU ALL

KIFFER TOOL & DIE, INC.

Special Machine Precision Built Progressive

Lamination Dies

5601 TILLMAN

WO 1-2440-1-2

GREETINGS and BEST WISHES

THE McKEE PLUMBING SUPPLY CO.

Wholesale Distributors

BRIGGS KOHLER PLUMBING FIXTURES

3580 EAST 93 ST.

BR 1-5600

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

THE SIMON SIGN COMPANY

ISKABU — SIGNS — GAMINTOJAI-PIESĖJAI

Gyvuoja jau daugiau kaip 75 metai

2307 PROSPECT AVENUE

PR 1-1816

Clevelande ir APYLINKĖSE

VYKSTA PAS GUBERNATORIŲ

Clev. Liet. Tremtinių Dr. jos Valdybai audiencija pas Ohio valstybės gubernatorių Frank J. Lausche yra paskirta liepos 8 d. 12 val. (antradienį).

Buvo prašyta priimti delegaciją prieš liepos 4 d., JAV Nepriklausomybės šventės išvakarėse, bet Gubernatorius raštu pranešė, kad jis tuo laiku dalyvauja gubernatorių konferencijoje Texase, todėl delegaciją norįs priimti liepos 8 d.

Delegacijon įsijungia Columbus mieste gyvenanti p. Birutė Saldutienė, per kurią užmegstas ryšys su Gubernatorium. Tuo būdu delegacija atstovauja visus Ohio valstybėje gyvenančius lietuvius naujakurius.

DAR TRŪKSTA SPORTININKAMS NAKVYNIŲ

Nors nemaža clevelandiškių mieliai sutiko į žaidynes suvažiuojančius sportininkus pagloboti bei apnakvinti, tačiau būty neperdaug, jeigu tokių geradarių atsirastų dar daugiau. Organizacinis komitetas dar kartą kreipiasi į clevelandiškius, kurie galėtų sportininkus priglauti: kas galite, malonėkite apie tai dar šiandien pranešti tel. EN 1-1082.

KVIEČIA I TMD SEIMĄ CLEVELANDE

Liepos mėn. 8 d. antradienį, 6 val. vak., antrą SLA posėdžių dieną, Hotel Cleveland patalpose įvyks dvimetinis Tėvynės Mylėtojų D-jos Seimas. Į šį seimą susirinks ne tik kuopų atstovai iš įvairių vietų, bet ir svečiai.

I seimą laukiama atvykstant Clevelande gyvenantieji seniau veikusių dviejų kuopų veikėjai ir nariai. Be to, kviečiami Clevelando kultūros, visuomenės veikėjai.

Seime bus renkama nauja valdyba ir bus svarbūs pasitarimai.

Neseniai J. Bačiūnas perleido Draugijai savo išleistą knygą "Balutis" (mėn. Balutis buvo savo metu vienas žymiausių d-jos atgaivintojų ir veikėjų). Pastaroju metu knyga pradėta dalinti d-jos nariams. Tikimasi jos sulaukti ir Clevelande Draugijos Seimo metu.

SPAUDOS BALIUS RUGSĖJO 14

Tuoju po vasaros iškilių — rugsėjo 14 d. Clevelande įvyksta Dirvos redakcijos rengiamas spaudos balius.

Spaudos baliaus programą išpildys: Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis, Henrikas Kačinskis, Aldona Stempuzienė, Stasys Santvaras ir kt.

Balius įvyks vienoje didesnių Clevelando salių.

SPORTO ŽAIDYNIŲ INFORMACIJOS

telpa 8 psl. Sporto skyriuje. Visi tas informacijas pasekite.

RAŠTO KLUBO SUSIRINKIMAS

Rašto klubo nariai birželio mėn. 28 d. buvo susirinkę. Augustinavičių bute. Apie V. Alanto "Pragaro pošvaistes" pranešimą padarė A. Augustinavičienė ir V. Kavaliauskas. Savo nuomos pasakė ir kiti, susirinkime dalyvavę klubo nariai. Šis rašto klubo narių susirinkimas buvo jau trečias.

Rašto klubo sepiūnų vyresniuojū šiuo metu yra V. Mariūnas.

TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIAUS NARIAI

paskutiniame susirinkime apsiėmė globoti vieną Diepholzo gimnazijos mokinį. Bus atsklausta ir daugiau narių, kad apsiimtų globoti ir antrą mokinį. Clevelando lietuvių organizacijoms reikėtų pasekti šiuo pavyzdžiu ir išiešti Diepholzo gimnazijai pagalbos ranką.

TEISININKAI SVARSTO VOKIEČIŲ OKUP. METO KLAUSIMUS

Savo susirinkime per. sekmdienį Liet. Teisinių D-jos Clevelando skyrius turėjo savo eilinį susirinkimą. Pradėti svarstyti teisingumo ir teisės klausimai, buvę vokiečių okupacijos metais Lietuvoje. Galimas dalykas, šiuos klausimus vispūsiai, iš teisinės pusės, išnagrinėti bus paskutinis mūsų spaudoje neseniai buvusios diskusijos apie lietuvių teisininkų laikyseną vokiečių okupacijos laikais.

V. ARCHIS CLEVELANDE

V. Archis, gyvenantis Los Angeles, Cal. atvyko į Clevelandą ir čia prabūs dvi savaites. Suosto Cleveland Hotel, 6071 kambario. Telefonas TO 1-8000. V. Archis yra aktyvus lietuvių veikloj ir senas Dirvos skaitytojas.

DR. D. DEGESYS IŠVYKO ATOSTOGŲ

Dr. D. Degesys su šeima išvyko į Prospect Point, J. Bačiūno kurortą. Ten praleis apie dvi savaites. Po to lankysis kitose vietose.

SEZONO UZDARYMAS

Čiurlonio ansamblio sezono uždarymas įvyks liepos 13 d. (sekmadienį) iškilmingu aktu Lietuvių salėje 11 val. ir iškila — gegužinė, kurios vieta bus pranešta vėliau.

TREMTINIŲ GEGUŽINĖ

Pirmoji Clevelando lietuvių tremtinių gegužinė įvyks liepos 20 d. (sekmadienį) Naujosios parapijos sode, 18022 Neff Rd., Euclid, Ohio.

VEDE JULIUS KAZENAS

Solitas Julius Kazenas praeis savaitę — šeštadienį situokė su Aleksandra Gelžinyte.

V. ROCEVICIAUS — MATUSEVICIŲ VESTUVĖS

V. Rocevičius ir Matusevičiūtė liepos mėn. 12 d. šv. Jurgio bažnyčioje susituokia.

BENDLERIAI GRIZO IŠ ATOSTOGŲ

Mokyklų inspektoriaus Bendleris ir ponis vieną savaitę atostogavo Atlantic, Georgia. Ten lankė gimines ir pažįstamus.

SVEČIAS IŠ MAINE

Clevelande pastaroju laiku lankosi nemažai svečių iš tolimųjų Amerikos vietų. Redakcijoj lankėsi St. Eismontas iš Maine. Prisiminus, kad apie Maine mes galvojame, kad ten tik ūkininkų kraštas, jis nusišypso ir sako: Vieną kartą buvau paklaustas ar Maine yra ge-

ležinkeliai ir ar ten miškuose pilna meškų...

IŠVYKO I NEW YORKĄ

New Yorke prasidėjo 58-sis Lietuvių R. K. Susivienijimo Amerikoje Seimas. Į jį išvyko delegatai iš Clevelande esančių kuopų: Marija ir Florijonas Saukevičiai ir Juozas Urbšaitis. Tą pačią dieną automobiliu į seimą išvyko doc. A. Damušis, A. Gelgodienė ir kt.

KVIEČIA ISTOTI I LIETUVIŲ KLUBĄ

Lietuvių Klubu vadovybė praneša, kad visi, norintieji lankytis į klubo svetainę, turi įstoti į narius ir gauti kortelę. Be kortelių įeinantieji į svetainę Klubu vadovybei gali sudaryti daug nemalonumų.

Ta pačia proga visi kviečiami stoti nariais į Klubą ir salės bendrovę.

BRAZIULIAI PERSIKELE I KITĄ BUTĄ

Dirvos bendradarbis, L. Bibliografinio Archyvo įgaliotinis JAV Vytautas Alf. Brazulis su žmona per. šeštadienį persikėlė į naują butą — 1443 E. 63 St. Telefonas tas pats EXpress 1-9785.

VASAROS KONCERTAI

Du "Pop" vasariniai koncertai įvyks ateinančios savaitės trečiadienį, liepos 9, ir šeštadienį, liepos 12 d. Abiejems koncertams diriguos gerai žinomas Lorin Maasel. Solistas trečiadienį bus Sanroma, Puerto Rico gyventojas.

ATOSTOGAUJA OKYJE

Jau visa savaitė Fel. Mackus atostogauja viename lietuviškame ūkyje 40 m. nuo Clevelando. Grįžta atgal šį penktadienį.

IŠNOMUOJAMAS KAMBARYS

Išnomuojamas vienas asmeniu kambarys. Kreiptis: 1375 East 82 Str. (29)

PARDUODAMAS NAMAS

Parduodamas dviejų šeimų namas. Skambinti: EN 1-7774.

DAŽOME NAMUS,

iš lauko ir vidaus, atliekame vidaus dekoravimą, popierių ir sienų valymą.

Darbą atliekame gerai ir pigiai.

Saukiate: A. Mačiulis, Tel. CE 1-4379.

DAR ŠIANDIEN UZEIK I DIRVĄ

Mes turime visas naujausias knygas, kurios tik išėjo Amerikoje, Anglijoje, Australijoje ar Vokietijoje. Užeik ir nusipirk.

Aukso kirvis	2.50
Altarių šėšely	\$4.00
Balutis	1.50
Baltaragio malūnas	2.50
Beržų pasakos	1.50
Barabas	2.25
Dulkės raud. sauleleidy	3.00
Debesys plaukia pažemiu	2.50
Didžiosios atgailos	3.50
Doleris iš Pittsburgho	0.80
Gintaro pasakos	0.35
Kazimieras Saphiega	2.50
Kuprelis	2.00
Lietuviškos pasakos	2.50
Lietuvių kalbos vadovas	4.50
Lietuvių poezijos antologija	6.00
Lapės pasaka	1.10
Lekučio atsiminimai	1.50
Mėnuo vadinamas medaus	2.50
Meškiukas Rudnosukas	2.00
Motulė paviliojo	0.60
Medinis arklys	2.00
Nemunas	2.50
Nuo Imsrės iki Orinoko	2.50

Namai ant smėlio	2.00
Our Country Lithuania	5.00
Pirmas rūpestis	2.00
Pragaro pošvaistes	3.50
Partizanai už geležinės	
uždangos	2.50
Paslaptis	1.00
Pakeliui į mirtį	1.00
Princas ir elgeta	1.20
Pietų vėjelis	1.00
Paklydę paukščiai	2.20
Ramybė man	0.80
Raguvos malūnininkas	0.25
San Michael knyga	2.50
Sventieji akmenys	2.00
Tolimieji kvadratai	2.00
Tautosakos lobynas	3.00
Tėvų pasakos	1.90
Vieneri metai ir viena	
savaitė	1.50
Varpai skamba	2.50
Valentina	2.00
Vaičių knygelė	1.80
Zemė	4.00

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų, : garažai, anglių šildymas, 5 ir 5 kambariai. Prie Superior gatvės. Kaina \$11.500.

Prie 71 St. dviejų šeimų 5 ir 5 kambariai. 3 garažai. Kaina \$12.500.

Saukti nuo 6 val. vakaro: Kasnic Realty, HE 1-8056 (28)

GERAME NAME IŠNOMUOJAMAS KAMBARYS

Naujosios parapijos rajone, naujam geram name išnomuojamas kambarys. Namas prie ežero, galima naudotis pležu, yra garažai. Dėl sąlygų teirautis: UT 1-5510.

EAST 79th STUDIO

Lietuviai savininkas
1197 EAST 79 ST.
Telef.: HE 1-3535 ir EX 1-6716
Atnešę šį skelbimą 10% gaus nuolaidos

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje krautuvėje

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

NEW CHINA RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE & AMERICAN FOODS

CATERING TO SHOWERS & BANGUETS.

Open 11 A.M. to 1 A.M. WK Days

Sat till 2:30 A.M. — Sundays till 1 A.M.

1710 Euclid Ave. CHerry 1-3398

Greetings and Best Wishes to Our Friends and Patrons
MITHELL RECAPPING & SERVICE STATION

FIRESTONE & MOHAWK TIRES
BATTERIES — RECAPS — VULCANIZING — ROAD SERVICE
650 Northfield, Columbus at Northfield Road BE 2-3300

TALIS STUDIO

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų
švaidžių fotografas, dailis
CLEVELANDE.

9400 Euclid Ave.

Tel. TY 1-5456
Modernūs portretai, vestuvių,
iškilmų, vaikų ir kitos nuotraukos.

Su šiuo kuponu — 10% nuolaida.

Pavardė
Adresas
Telef.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba randai tampa sunaikinti arba uždinti ugnies, kreipkitės į J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, neru išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Saving Bldg.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

KELIAS I GERESNĖ ATEIT!

Nuolatinis taupymas yra tikras kelias į geresnę ir laimingesnę ateitį.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Lietuvių Banke galite užsimokėti už gasą, elektrą, išpirkti money orderius, pasiūsti pinigus į visas valstybes ir t.t.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERIAUSIA
GARANTUOJA UŽ
GERŪMĄ YRA

MONCRIEF
SILDYMAS AR
ORO VĖSINIMAS

GASAS
ALIEJUS
ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisiu paskolas pirmo morščio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų atgumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licenzijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Nuo Nidos iki Waikerie

(Sklandytojo laiškas iš Australijos)

Pradžiai birželio. Pučia geras vakaris. Šiuo metu jau būdavom Nidoj ir stelėdavom, kaip smilksta didžioji kopa. Toks vėjas tik seniems sklandytojams.

Nepamirštama Didžioji Nidos kopa — lietuviško sklandymo lopšys. Stūko pamary kaip ir žemaitis ir grumiasi su visais vėjais. Žemės vaikai, nuvogete krasla grumtynių galybės, moko skraidyti patys. Ir išmoks.

1939 metais Kaune pirmos Pabaltijo orinio sporto varžybos. Svečiuojasi vokiečių ir lenkų sklandytojai. Po jų vokiečių sklandytojas Hurting (tada buvęs Kaune) rašo mūsų sklandymo instruktoriui A. Gyzui:

— Kol atėjo mano eilė parodyti sklandymo meną, aš pamaciau dalykų, jog pasijutau priblokštas, nes man nebeliko ko rodyti. Niekas negalėjo suprasti, kada lietuviai spėjo pasiekti sklandyme tokį aukštą lygį.

Paklausk vėjo ir Nidos kopos. Daug ką galima pamiršti, tik ne pirmus sklandymus iš dū dū dū kopos. Smarkiau plakančią širdį. Kertantį smėlį. Instruktorius išreikšiamus nurodymus. Vėjo švilpimą. "Oro pirato kalaviją" — palaužus sklandytuvą. Pagaliau rauta sklandytojo laipsnį. Pagaliau Nida.

Ragavo kopos smėlis ir amerikų prakaito. Jei netikit — paklauskit A. Apanavičiaus. Jis ten pas jus dabar aviacijos inžinierium.

Plačiau pasauly pabire Nidos sklandytojai vis dar dairosi papūtus geram vėjui ar užvertę galvas spokso į kamuolinius debes.

— Va ten tai gerai keltų!

Australijon atklydes jaunimas, buvęs ir nebuves Nidoj, ištiesė kaklus žvalantis, kur čia būtų galima ištiesti ir sparnus. Susirašė į Adelaide Gliding Club. Atrodė visa ko sočiai: erdvės, vėjo, oro. Tetrūko mažmožio — tėvynės likusių galimumu. Kol vienas pasakė:

— Išmokti sklandyti? Ar imtum žaisti futbolą, jei tau reikėtų nusipirkti lauką, paleisti jame anytis veršinka, vėliau nuplūpti jo oda ir pačiam nasisiūti kamuoli. Lauką paversti futbolu aikšte ir t.t.?

Kaklai pamažu išitraukė atgal ir nešius. Jaunimas liko žemėje.

Nidos vardas gerai žinomas ir kiekvienam australui. Tik dėl ko kita. Mat, garsiausias Australijos, (o gal ir pasaulio) golfininkas vadinas van Nida (kodėl tai tariama Naida). Betgi pasirodo, kad ir sklandymo čia esama. Australai nebe pagraudo didžiųjų, esą jų kraštas geriausias pasaulyje. Oro salygos sklandymui čia tikrai puikios. Lietuvoje sklandėm šešis mėnesius metuose ir džiaugėmės. Čia gali sklandyti kiaušius metus ir niekam nė dėkui. Jei oro sąlygos leistųsi eksportuojamos, australai tikrai galėtų jas, supresuotas kaip ir vilnas, parduoti Europon už grynus. Turėdami Lietuvoje tokias oro sąlygas ir mums neišplėstų dvyliką metų, tikrai būtumėm nurašę keletą pasaulinių sklandymo rekordų.

Gal sklandymas čia todėl ir nepopuliarus, kad sąlygos jam

pergeros. Europoj net ir neturtingiausias kraštas turėjo (prieš 12 metų!) pastovią sklandymo mokyklą ir sklandytuvų dirbtuves. Čia to pasigendami. Nors sklandymo klubų yra ir norinčių sklandyti; ausu. Let be visuomenės ar valdžios paramos reikalus nesiplečia.

Sklandymas — viena iš nedaukelio sryčių, kur ateiviams be jokių varžymų pripažįstama jų turimas laipsnis bei patyrimas. Savoka — pasaulinė sklandytojų šeima — Australijoje visiškai galioja. Teko lankyti vietovę, vardu Waikerie. Tai miestelis prie Murray upės, apie 120 mylių nuo Adelaides. Vieta kaip pirštu duriamai gera sklandymo mokykla. Kol kas teveikia sklandymo klubas. (Tarp ko kita žodis waikerie čiabuvių kalba reiškia — platus sparnai).

Malonūs šeimininkai pasiūlo startą. Po 12 nesikraidymo metų pirmas skridimas atrodė daugiau, nei keistai. Prieš kylant vienas tautietis dar padilgina:

— Parodyk, ką lietuvis gali...

O tas lietuvis tiek ir tegalėjo, kad pakilęs kokius porą simtų metrų netrukus nusileido. Gerai dar, kad ten, kur reikėjo. Kartėlis atslūgo daug vėliau, paskaičius vokiečių spaudoje,

kad ten vėl pradėjus sklandyti, iš 150 buvusių sklandymo instruktorių kuone visus reikia permokyti. Pamiršę net nusileidimo akimati. Ir tai tik po 7 nesikraidymo metų.

Pagaliau po keleto startų atgija apgesę pojūčiai. 1951 metais per Velykas įvyksta pirmos Australijoje sklandymo varžybos, kuriose dalyvauja net 7 sklandytuvai. Pirmą dieną stumantis virš Waikerie su "jaunikliais" viename termine praslinko pusšesios valandos ir... II vieta. Barografas, parodęs didžiulią varžybose pasiektą aukštį, buvo mano sklandytuve. Per šių metų Velykas malonūs australai, gal pagerdami mano 30 metų skraidymo sukaktį, davė skristi jų geriausią sklandytuvą "Olympia". Jei ne rusikai, tuo sklandytuvu būtų buvę skrista jau 1940 metais, nes jis liko Kaune pradėtas statyti.

Nidos kopa! Kokia didelė tavo galybė. Pakako jos trupinio, atsinėjo už dešimtų tūkstančių kilometrų ir nežinojai ir nesvajojai Waikerie ir čia, po 30 metų nuo pirmo skridimo, skristi tyliais sparnais.

Nida, ar galėtumėm Tave pamiršti...

J. Pyragius

NUOMONĖS

NUTAUTĖJIMAS IR KAS DĖL JO KALTAS

Dar būnant Vokietijoje, o taip pat čia Amreikoje, spaudoje, susirinkimuose ar šiaip parengimuose vis kalbama apie lietuvių išlaikymą, ypač jaunojo kartoje. Iš tikrųjų, labai opus klausimas, bet kaip čia yra? Ką padarė mūsų spauda lietuvių palaikymui jaunojo kartoje? Turim du lietuviškus dienraščius, bet ar jie turi jaunojo skrydį? Ne. O kiek savaitraščių? Kas tuose yra jauniesiems? Nieko.

Vienintelis savaitraštis Dirva turi priedą Tėviškėlę mažiems, bet jis visų negali apimti, kuriuos apima — atsiliepiamai geri.

Laikraščiai, vietoj ką gero davę jaunimui beveik veda nutautinimo darbą. Gal kas paklaus kodėl? Nagi pavartykite laikračių puslapius. Mirgėte mirga organizacijos, partijos, sambūriai ir valstybei nusipelnusių asmenų pavardės. Tik ne jų nuopelnai rašomi, bet smeižiamai, niekinami. Paskutiniu laiku net jau ir tautos veteranui M. Biržiškai kliuvo. Tas jaunuolis, kuris dar nespėjo pažinti Lietuvos, o paskaito tokius rašinius, ką jis pagaltoja apie Lietuvą?

Juk ją valdė tik išgamos — pasidavėliai, tai tokia ten ir ta mūsų tauta buvo, jeigu ją valdė tokie žmonės. Pasakykit, ar ne prie nutautinimo veda tokie rašiniai mūsų jaunuomene?

Dabar paimkim kitą medalio pusę, mūsų profesionalus. Yra žinoma keletą profesionalų, kurie turi savo profesinį darbą, turi namus įsigiję, mašiną, bet lietuviškai kalbėti vengia, net vaikams draudžia gatvė kalbėti.

Mano supratimu, dėl mūsų spaudos kultūringumo ar nekulturnumo yra atsakingi redaktoriai ir nuo jų pareina kokius straipsnius jie patalpina savo laikraščiuje ir kokius jie išmeta į krepšį. Negali gi autoriai savo rašinius į laikraštį sutalpinti pagal savo norą.

Na, o pažiūrėkit kiek lanko lietuviškus susirinkimus, parengimus, bažnyčias, nors prieš tris metus buvo labai aktyvūs... Atrodo, nereikia kaltinti nei klebonų, nei mokytojų seselių, nei fanibukų, bet reikia daugiau apsidairyti apie save. O tuos, kurie vengia parodyti savo tautybę reikia atsiminti.

Ign. M-lis, Cleveland

AR IS TIKRŲJŲ TAIP?

Mano supratimu, dėl mūsų spaudos kultūringumo ar nekulturnumo yra atsakingi redaktoriai ir nuo jų pareina kokius straipsnius jie patalpina savo laikraščiuje ir kokius jie išmeta į krepšį. Negali gi autoriai savo rašinius į laikraštį sutalpinti pagal savo norą.

Dėl slapyvardžių vartojimo skaitytojai yra dviejų nuomonių: vieni už, o kiti prieš. Tai yra visai normalu. Aš asmeniškai dėl vartojimo slapyvardžių nesu nei už nei prieš. Tačiau aš esu prieš nekultūringai parašytus straipsnius, kuriuose dedama daug grubių išsireiškimų ir bendrai smeižiam į kiti asmenys.

V. Riekus

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

Iki šiol žaidynėse jau yra užsiregistravę šie klubai: Chicagos Perkūnas, Chicagos Lituania, Chicagos Gintaras, Toronto Vytis, Newarko LSK, Detroito Kovas, Dubois LSK, Washingtono Liet. D-ja, Clevelando šv. Jurgio veteranai ir Clevelando LSK žaibas. Dar nėra galutinai atsakymai gauti iš Chicagos Dariaus ir Girenio legionierių, Hamiltono Kovo, Brooklyno Liet. Atletų Klubas, New Yorko LSK ir Montrelio Tauro. Sportininkų skaičius siekia 130 ir turi tendencijos dar didėti.

Lengvojoje atletikoje dalyvių sąrašuose matosi mūsų rekordistas Z. Puzinauskas, V. Adamkavičius, V. Valaitis, E. Šikšniūtė, S. Juodvalkytė ir kiti. Daugiausia dalyvių lengvojoje atletikoje užregistravo Chicagos Lituania ir Clevelando žaibas.

Krepšinyje šalia žinomų krepšinio šulų, kaip Perkūnas, Vytis, užsiregistravę ir mažiau girdėti kaip pav. Dubois LSK, kuriame žaidžia tik čia gimę jaunimas. Tai krepšinyje gali įvykti visokių staigmenų.

Tinklinyje stipriausi varžovai atrodo bus visi 3 Chicagos atstovai ir Toronto Vytis.

Stalo tenise vyrų ir moterų klasėse dalyvauja visos mūsų elitas. Tikimasi sulaukti ir stipriosios Brooklyno komandos su Garunkščiu ir Meilum priekyje. Dalyvių sąrašuose matome Gvilį, broliu Šoliūnus, Avizienį, J. Nasvytį, stipriąsias moterų atstoves Ritelionienę ir Laikūnienę ir kitus.

Labai įdomios varžybos tarp klubų eis dėl didžiosios Clevelando visuomenės dovanos bendram žaidynių laimėtojų. Čia pirmenybę turi tie klubai, kurie išstatys didesnę dalyvių skaičių. Rimčiausi varžovai atrodo Chicago visi 3 klubai ir Toronto Vytis. Clevelando žaibas savo viltis deda į moterų ir jaunių klasių atstovus.

Linkėtina, kad šios žaidynės būtų mūsų jaunimo paskatinimas tolimesniam darbui, idant III žaidynės sutrauktų dar didesnę sportininkų susibūrimą.

S. JUODVALKYTĖ LAIMĖJO BRONZOS MEDALĮ

Sekmingai iškovojo Ohio meisterės titulą rutulio stūmimo LSK žaibo lengvatlė Stefą Juodvalkytę, birželio 28 d. dalyvavo JAV-bių moterų lengvosios atletikos pirmenybėse, kurios įvyko Waterbury, Conn. Čia ji pasirodė tikrai gražiai, laimėdama rutulio stūmimo 4-tą vietą ir bronzos medalį, pasekme — 35 ft. 1/4 in. (10,68 m). Atsilieglant į augstą JAV-bių lengvojo atletikos klasę, šis S. J. laimėjimas yra tikrai vertingas. Pažymėtina, kad JAV-bių pirmenybėse medaliai duodami už 6 pirmas vietas.

INFORMACIJOS DĖL ŽAIDYNIŲ

Žaidynių programa:

Penktadienį, liepos 4 d.:

4:00 val. p. p. Iškilmingas atidarymas, 4:30 — 11:00 Krepšinis ir tinklinis. Vieta: St. Clair R. C. 5:30 — 11:00 Stalo tenisas Clevelando Table Tennis Club.

Šeštadienį, liepos 5 d.:

9:00 val. ryto — 1:00 val. p. p. Tinklinis — St. Clair R. C.; lygiagrečiai — 9:00 — 3:00 Stalo tenisas — Clev. T. T. C.; 3:30 — 6:00 lengvoji atletika Patrik High School Field (stadione);

7:00 — 11:00 tinklinis ir krepšinis (pusfinaliai) — St. Clair R. C.

Sekmadienį, liepos 6 d.:

10:00 val. ryto pamaldos šv. Jurgio bažnyčioje; 12:30 — 5:00 krepšinio ir

tinklinio finalai — St. Clair R. C.;

5:00 Dovanų įteikimas ir žaidynių uždarymas;

7:00 Pobūvis — vakaras sportininkams ir plačiam visuomenei su šokiais ir bufetu, Slovenian National Home salėje, 6409 St. Clair Ave.

ADRESAI VIETŲ, KURIOSE VYKS ŽAIDYNĖS:

St. Clair Recreation Center, 6250 St. Clair Ave. (prie E. 62nd St.). Čia vyks žaidynių atidarymas uždarymas ir krepšinio bei tinklinio varžybos.

Patrik Henry Junior High School Field (stadionas), 840 E. 118 St. Šis stadionas lengvai pasiekiamas važiuojant Superior Ave. stryktariu į E. 129 St. pusę. Stryktaris pravažiuoja pro patį stadioną. Čia vyks lengvoji atletika šeštadienį 3:30 PM.

Stalo tenisas vyks Cleveland Table Tennis Club, 10550 Euclid Ave. (Netoli Euclid Ave. ir E. 105th St. kampo). Patalpa yra antrame aukšte ir iš gatvės tiesioginiai pasiekiami laiptais.

KUR GAUNAMI PAKVIETIMAI

Pakvietimai į žaidynes ir bilietai į vakarą gaunami Dirvoje, pas P. P. Muliojį, Spaudos kioske ir pas žaibo bei Veteranų sportininkus. Penktadienį bus galima gauti ir Lietuvių salėje, kur vyks sportininkų registracija. Ispėjama, kad pakvietimai pagal miesto taisykles prie įėjimo negalės būti pardavinėjami, todėl visi prašomi įsigyti pakvietimus iš anksto, kad nesusidarytų sunkumų prie įėjimo. Bilietai į vakarą bus pardavinėjami ir prie įėjimo.

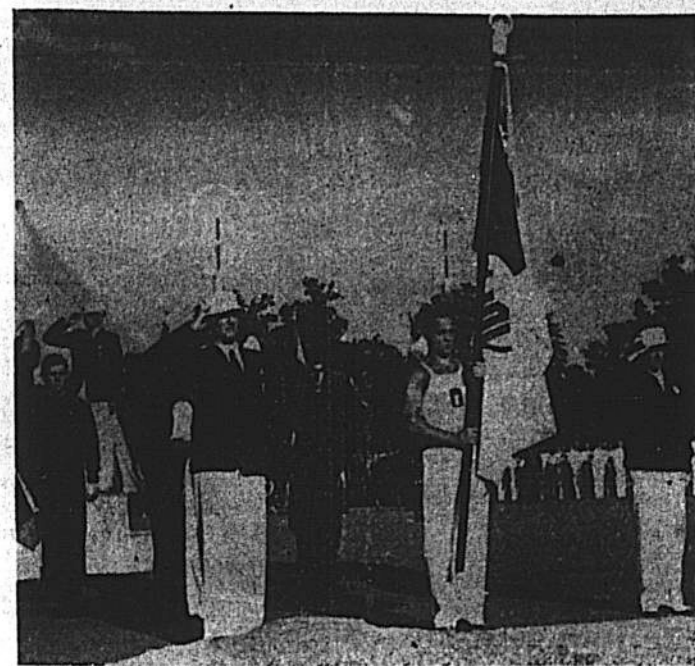
II SPORTO ŽAIDYNIŲ ORG. KOMITETAS, ŽAIDYNIŲ UZBAIGTUVĖMS RENGIA LINKSMĄ

VAKARĄ

kuris įvyks SEKMADIENĮ LIEPOS 6 D., 7 VAL. VAK. Slovenian National Home salėje, 6250 St. Clair Ave. Šokiama groso gersa kapela, bus turtingas bufetas ir kitokių įdomybių.

Visi kviečiami kuo daugiau atsilankyti į šį vakarą.

Bilietai gaunami Dirvoje, Spaudos kioske, pas sportininkus — platintojus ir prie įėjimo. Kaina \$1.00.

1938 m. Kaune: Olimpinė vėliava sportininkų priesaikos metu

Šie pakvietimai galios visam ličio ansambliui, Dirva, Karių žaidynių laikui St. Clair Recreation salėje ir Patrik Henry stadione. Stalo teniso, kuris vyks Cleveland Table Tennis Club, 10550 Euclid Ave. šie pakvietimai negalioja, nes šis klubas yra privatus ir prie įėjimo reiks mokėti 25 c.

GAUSIAI PLAUKIA DOVANOS SPORTININKAMS

Kaip ir buvo laukta, II-sioms š. Amerikos lietuvių sporto žaidynėms artėjant, Clevelando visuomenė ėmė gausiau siųsti dovanas tiek žaidynėms pravesti, tiek laimėjusiems sportininkams.

Dovanos priimamos iki žaidynių dienos. Taigi nespėjusiems dar yra progos prisidėti. Jas galima palikti arba DIRVOS redakcijoje arba įteikti V. J. Amerikos Lietuvių Tautinė Sajunga, Ateities Klubas, Ciur-E. 68 St.

PASINAUDOKIT GERA PROGA!

Pacių siuvimui geriausios medžiagos Jūsų rūbams.

Pirkit dabar mūsų specialiam išpardavime.

Jūs rasit didelį įvairių medžiagų pasirinkimą.

Nuo 14 liepos iki liepos mėn. pabaigos mūsų krautuvė bus uždaryta.

Mes kalbame Jūsų patogumui ir vokiškai

WOLFS FABRIC CENTER

6908 Superior Ave.

SEE THE NEW 1952 NASH GOLDEN AIRFLYTE

A car of sweeping continental design... fast, low, luxurious... with hood lower than fenders... with a deeper windshield, great sweep of windows, and with more seat-room inside than any car now on the road.

"IT'S A MAGNIFICENT CAR!"

FORD & PAE NASH, INC.

6816 SUPERIOR AVE.

ENdicott 1-4505